

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА КРАЇНОЗНАВСТВА ТА ТУРИЗМУ

**«КРУЇЗНИЙ ТУРИЗМ. ВПЛИВ КОРОНАВІРУСУ ТА ВИХІД ІЗ
КРИЗИ»**

галузь знань - 24 Сфера обслуговування

спеціальність - 242 Туризм

за програмою – Туризм

спеціалізація – Міжнародний туризм

Магістерська робота
студентки заочного відділення
Пахолок Дар'я Ігорівна

Науковий керівник
д. геогр.н., професор
Смирнов Ігор Георгійович

Київ - 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ КРУЇЗНОГО ТУРИЗМУ.....	4
1.1 Історія виникнення круїзного туризму	4
1.2 Визначення, види та специфіка круїзного туризму.....	7
Висновки до 1 розділу.....	20
РОЗДІЛ 2. КРУЇЗНИЙ ТУРИЗМ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ.....	23
2.1 Іноземний круїзний туризм.....	23
2.2 Круїзний туризм в Україні.....	35
Висновки до 2 розділу.....	48
РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ КОРОНАВІРУСУ ТА ВИХІД ІЗ КРИЗИ.....	51
3.1 Вплив коронавірусу на круїзний туризм.....	51
3.2 Вихід круїзного туризму із кризи	56
Висновки до 3 розділу.....	62
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	67

ВСТУП

Наприкінці ХХ ст. саме круїзний туризм стає найбільш динамічним та розвиненим сектором туристичної індустрії. Круїзний туризм можна долучити до спеціальних видів туризму, так як він поєднує в собі

різноманітний туризм - рекреаційний, спортивний, медичний оздоровчий, пізнавальний. Станом на 2019 рік індустрія також була швидкозростаючою, а за останні 5 років зростання попиту складає 20,5%. Нажаль, з початку пандемії, круїзні лайнери стали одними з головних осередків поширення коронавірусу.

Актуальність теми

Актуальність теми полягає в тому, що станом на 2020 рік, туризм є однією згалузей, яка зазнала найбільших збитків з появою вірусу COVID-19. На сьогоднішній день питання виходу з кризи та подальшого існування будь-яких видів туризму хвилює не лише людей, що професійно зайняті у ційсфері, а й людей що використовують туризм як засіб відпочинку.

Мета і завдання дослідження

Метою і завданням своєї теми я вважаю вивити вплив і наслідки пандемії коронавірусу на круїзний туризм.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження є явище коронавірусу та його вплив на круїзний туризм.

Предмет дослідження

Предметом дослідження є круїзний туризм у межах коронавірусу.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ КРУЇЗНОГО ТУРИЗМУ

1.1 Історія виникнення круїзного туризму

Початком історії круїзного туризму вважаються 50-ті роки XIX століття, коли в міжсезоння між перевезеннями пасажирські компанії почали шукати шляхи прибуткового використання кораблів. Але відпочинок у морській подорожі існував у Давньому Світі. Середземномор'я на сході, багате на острови та бухти для захисту ненадійних судів, ставало чудовим місцем для водного відпочинку. Значні географічні знахідки (XV-XVI ст.) зробили привабливими мандрівки в країни, що знаходились на довгих відстанях. Заможні жителі, що шукали пригод та відпочинку обирали каюти суден, що пливають у далекі експедиції, і також відправляли на довгі відстані свої кораблі.

Утворена в 1822 році судноплавна компанія «P & O», вперше представила пасажирські круїзні послуги в 1844 році, рекламуючи морські тури по таким напрямкам, як Гібралтар, Мальта і Афіни, вирушаючи з Саутгемптона. Попередники сучасних круїзних канікул, ці подорожі були першими у своєму роді. Пізніше компанія запропонувала кругові тури в Олександрію і Константинополь

Повертаючись до активного розвитку круїзного туризму середини XIX століття, головним джерелом прибутку для судновласників тих часів була Європейська еміграція, адже з 1846 по 1940 р з Європи на Американський континент перепливали майже 60 млн. чоловік. Створилася конкуренція, яка змусила судновласників невпинно покращувати умови перебування на судні, що з часом перетворило кораблі в плавучі готелі високого класу.

У 1839 році Семюел Кунарда вирішив запустити регулярну морську лінію. Це дало можливість пасажирам заздалегідь дізнаватися розклад руху морських суден і вибрати напрямки подорожі. У підсумку в 1840 році чотири кораблі почали здійснювати рейсові плавання за маршрутом Лондон - Бостон, і 1840 рік вважають роком народження круїзної компанії Cunard.

З 1856 Томас Кук почав організовувати круїзні тури і заснував перше бюро круїзних подорожей. Кількома роками раніше, в 1844 році компанія P & O (тепер Princess Cruises), провела круїз по маршруту Англія - Іспанія - Португалія і далі Малайзія - Китай.

У той час круїзні кораблі були єдиним варіантом перевезення пасажирів зі Старого Світу в Новий. Коштували ці подорожі дорого, на кораблях збиралася різнокаліберна публіка; від багатих до бідних. Ці два класи пасажирів були повністю відокремлені один від друг. У другому класі в пошуках кращого життя пливли емігранти, які іноді витрачали всі сімейні накопичення на круїзний квиток.

Згодом морські круїзи стали незвичайним і вельми популярним видом відпочинку. З'явилися туристи, готові за розумні витрати подивитися світ в морському круїзі.

Першим судном, побудованим виключно для розкішних круїзів, стала німецька яхта «Принцеса Вікторія Луїза», (нім. Prinzessin Victoria Luise) введена в експлуатацію в 1900 році.

У 1907 році Cunard Line запустили в морський круїз з Ліверпуля в Нью-Йорк найбільший корабель у світі - Lusitania. У побудові судна використовувалися дороге дерево, срібні свічники, електричні люстри.

Після 1-ї світової війни круїзний флот почав бурхливо розвиватися. Бізнесмени стали плавати між Америкою і Європою. Практика круїзів класу люкс вплинула на більш сталий ринок трансатлантичних перевезень. У боротьбі за пасажирів компанії, які здійснювали трансатлантичні перевезення пасажирів почали додавати елементи розкоші в своїх рейсах - такі як вишукані страви, люксові послуги і більш комфортабельні каюти. У той час побудували гігантські трансатлантичні суду Titanic, Queen Elizabeth (80 000 тон) - найбільше в той час судно в світі. На ньому через океан переправлялися за все за 5-7 днів. На круїзні подорожі для отримання

прибутку звернули увагу власники грального бізнесу, адже на кораблях була можливість поставити гральні столи, не дозволені в багатьох штатах. За часів Другої світової війни круїзний бізнес зупинився майже на 10 років, і тільки на початку 50-х років було побудовано багато пасажирських кораблів великого тоннажу. Оскільки в кінці 50-х років дешеві авіаційні тарифи знизили попит на лінійні пасажирські судна, багато хто з них переобладнали в круїзні лайнери і продали. Цей період ознаменувався виникненням декількох круїзних регіонів біля розвинених держав: Середземне море, Балтика, Північна Європа, острови південної частини Тихого океану (Австралія і Нова Зеландія), Аляска, Мексика, Гаваї і Карибський басейн (США).

В останніх два десятиліття відбувається справжній круїзний бум. Будують багато нових лайнерів і все більше туристів з року в рік вибирають морські круїзи замість інших видів відпочинку. Сучасні круїзні лайнери як лакшері готель, у них є ресторани, гральні заклади, комп'ютерні центри, фітнес-клуби, тренажерні зали, льодові катки, салони краси, басейни, тенісні корти, дискотеки, стінки для скелелазіння, спортивні майданчики для волейболу, баскетболу, гольфу, кінозали, бібліотеки, театри, вертолітні майданчики, вулиці з барами, кафе і магазинами, дитячі клуби з вихователями для малюків і підлітків і затишні каюти. Найпотужніші стабілізатори і гігантське водотоннажність лайнерів дають можливість для пасажирів не відчувати вплив морської хитавиці.

Кожен круїзний корабель оснащений космічними системами навігації, радарми, ехолотом, гідролокатори що дає можливість екіпажу бути в курсі, що відбувається на сотні миль вперед. Сучасні круїзні судна повністю відповідають вимогам часу по дизайну, безпеки, комфорту і сервісу.

1.2 Визначення, види та специфіка круїзного туризму

Сьогоденний водний транспорт поділяється на річковий та морський залежно від сфери застосування. Морські транспортні засоби, у свою чергу, поділяються на міжнародні міжміські та каботажні транспортні засоби.

Міжнародні морські перевезення - транспортація пасажирів та грузів за межі країни. Міжміські перевезення - рейси всередині країни, коли судна перебувають у морі; Каботажні перевезення здійснюються поблизу узбережжя без виходу до моря.

Річкові перевезення - перевезення пасажирів та / або вантажів по внутрішніх річках, озерах, великих водосховищах, каналах.

Наприкінці 20 століття круїзна індустрія стала найбільш динамічним вектором розвитку туристичної галузі. Круїзний туризм - це особливий вид туризму, який вимагає багато ресурсів (людино-години, капітал) і поєднує різні види туризму: спортивний, відпочинковий, пізнавальний, медичний та оздоровчий. Круїз - це плавання на водних суднах, що включає екскурсії, прибережні екскурсії та розваги на борту морських та річкових суден.

Сегментація споживачів даного виду туризму відбувається за такими ознаками:

1. Відповідно до рівня доходу споживача.

Враховуючи соціальну обмеженість суспільства учасниками морських круїзів (у тому числі елітних), вони поділяються на людей з високим і дуже високим доходом. Розглядаючи круїзи по річці, більшість учасників - люди середнього класу, які часто користуються соціальними дотаціями.

2. За соціальним складом.

Сім'я відправляється в круїз (55%); з друзями / знайомими (27%); одна людина (18%).

3. Вікова структура учасників круїзу

до 25 років - 30%; від 25 до 40 років - 22%; старше 40 років - 48%
Середній вік морських подорожей за статистикою СОР становить від 45 до 55 років.

4. Відповідно до національних особливостей туристів.

Туристи різних конфесій можуть розслабитися і побалувати себе на човні. На човні ви можете обговорити меню відповідно до програми лікування та обговорити будь-які питання, які можуть виникнути у туриста. Персонал вітає всіх туристів незалежно від релігійних та національних особливостей.

Морський круїз - це морська подорож, як правило, по замкнутому кругообігу з внутрішніми поїздками з портів (наприклад, круїз Європою).

На сьогодні існує понад 150 круїзних ліній по всьому світу. Найбільшими країнами, які пропонують круїзи, є Греція, Італія, Іспанія, США, Данія та Норвегія. Що стосується компаній, найбільші з них - це Carnival Cruise Lines, Costa Cruises, Celebrate Cruises, Royal Caribbean International, Princess Cruises, Norwegian Cruise Lines. Щороку кількість круїзних ліній зростає із збільшенням кількості туристів, зацікавлених у круїзах. У 1980 р. Було 1,5 млн. Морських круїзних туристів, у 1993 р. - 4,5 млн., 1996 р. - 6,5 млн., 2003 р. - 9 млн., У 2006 р. - 12 млн. Туристів. Кількість круїзних ліній зросла з початку 1980-х. У 1985 р. Було 120 морських круїзних ліній, 1994-175, 2003-327, а в 2006 р. Кількість морських круїзних ліній становила 387. Паралельно кількісному кількості спостерігається якісне зростання круїзних послуг та транспортних засобів. Круїзні судна оцінюються з різних причин. Після цього їм присвоюється певна кількість зірок - система, схожа на рейтинг готелів. Існують такі критерії:

- Морське обладнання
- Оздоблення та стан кабін
- Якість приготування
- обслуговування
- Розваги та дозвілля
- Додаткові рядки

Морські круїзні кораблі поділяються на:

- Стандартний (2 * 4 *);
- Преміум (5 * 5 * +);
- Люкс (6 *).

Типи круїзних суден:

1. Вітрильні круїзні судна.

Навіть сьогодні вітрильні круїзні лайнери не втрачають своєї привабливості. Так, наприклад, компанія «Star Clippers» здійснює круїзи в Середземномор'ї, Карибському басейні, трансокеанські рейси, плавання в районі Далекого Сходу на трьох розкішних вітрильних судах «Royal Clipper», «Star Clipper» і «Star Flyer». Судно «Royal Clipper» - 5000т, 120 м довжина, п'ять щогл, 106 чол. екіпаж, 226 чол. пасажирів, «Star Clipper» і «Star Flyer» - 107 м довжина, чотири щогли, 70 чол. екіпаж, 170 чол. пасажирів. Регіони їх плавання визначаються довгостроковими прогнозами погоди. Такий круїз триває від 7 до 14 діб. Середня вартість знаходиться в межах 3000-4000 тис. доларів США.

Каюти класифікують шістьма категоріями. В усіх каютах є душ і санвузол, комфорт яких залежить від класу каюти. Ця компанія має домовленості з British Airways і здійснює посадку пасажирів в проміжних портах. Для корпоративних клієнтів, молодят і т.д. пропонуються спеціальні програми. Обслуговування преміальне, харчування - різноманітне і екзотичне, є салони для не курців, спортзали та спортмайданчики для заняття різноманітними видами спорту (в т.ч. водними); цікаві екскурсії та багато іншого.

2. Круїзи на старовинних та традиційних вітрильних судах.

Цей тип круїзів найбільш поширений у Західній Європі та США. Багато вітрильних кораблів класу В (місткістю від 6 до 40 пасажирів), побудованих на початку століття або сьогодні, але за старими кресленнями та традиційними методами будівництва, були у приватній власності або у власності приватних компаній. Є два способи подорожі: або придбати

індивідуальний тур і приєднатися до запланованого маршруту, або взяти напрокат човен з капітаном і вибрати напрямок і тему поїздки.

Вартість круїзу варіюється в залежності від судна, тривалості поїздки та послуг: Наприклад, участь у регаті "Кеті Сарк-2001" (одна переправа, 6 днів) коштує 551 долар США для дорослого, 420 доларів США за молодь (15-25 років). Якщо взяти, наприклад, повний прокат човна, то вартість 24-місної шхуни "Najaden" у Стокгольмському архіпелазі становить 5700 доларів

3. Круїзний яхтовий туризм.

Багато вітрильних яхт є приватними суднами. Яхта - це дороге придбання, яке порівняно за вартістю з високоякісним автомобілем і, отже, доступне багатим людям. Крім того, обслуговування яхт є нудним і вимагає спеціальних знань та навичок. Яхтинг широко поширений у більшості розвинених країн світу, особливо в Європі, Америці та Австралії. Професійні моряки та аматори об'єднані в яхт-клуби, де вони спілкуються, організовують змагання, тривалі та короткі круїзи. У різних європейських країнах вони об'єднуються в круїзні асоціації. Наприклад, шведська круїзна асоціація налічує 150 000 моряків. У Росії перший яхт-клуб - "Імперіал" у Санкт-Петербурзі (1846), сьогодні Санкт-Петербурзький річковий яхт-клуб профспілок. Паркування яхт (причали) надають послуги з зберігання та ремонту яхт та човнів. Компанії, що базуються в пристані для яхт, пропонують послуги з навчання та вдосконалення навігації, яхт та чартерів, спеціального обслуговування та ремонту яхт та катерів, рятувальних робіт, бронювання та вантажних послуг, також через комп'ютерні мережі. Вартість парковки човна довжиною 10-12 м коштує власникові 10-15 доларів на день. Не всі роблять причал, деякі яхти та човни знаходяться на буйках у гавані, до них можна дістатися з берега на маленькому човні на зразок "Zodiak".

Переважна більшість приватних яхт - це сімейні яхти. Це визначальна особливість подорожі на яхті. Для сімейних круїзів на яхтах характерні короткі поїздки у вихідні дні. Круїзи по внутрішніх водних шляхах дуже

популярні, оскільки багато цікавих місць можна відвідати за короткий проміжок часу.

4. Чартерний круїз на моторній яхті.

Моторна яхта - це невеликий приватний круїзний корабель, в якому екіпаж часто перевищує кількість гостей. Власники крейсерів використовують свої кораблі двома способами: вони можуть відпочити самі або здати їх в оренду спеціальним брокерським чартерним компаніям. Такі типи бізнесу особливо поширені в США, Великобританії та Австралії. Тривалість круїзу залежить від побажань замовника і складає в середньому 1-2 тижні. Вартість залежить від типу та місткості яхти, кількості зайнятих членів екіпажу та тривалості поїздки. Зазвичай це все включено, хоча можливі й інші варіанти. Маршрут крейсера планується за бажанням гостей. Чартерна компанія може запропонувати низку цікавих ідей: відповідний чартер - круїз в екзотичні куточки світу, круїз по всьому світу, круїзи до Аляски або вздовж Амазонки; Спортивний чартер - участь або спостереження за змаганнями, підводні фотосафарі, глибоководна риболовля; Статут компанії - використання моторних човнів як репрезентативних яхт на великих виставках, конкурсах та фестивалях (Каннський кінофестиваль, Гран-прі Монако). Незважаючи на високу вартість, фрахтування таких суден користується великою популярністю; Наприклад, бронювання яхт на Різдво чи Новий рік займає 1-1,5 року.

5. Круїзи на поромах.

Взагалі, використовуючи це поняття, під ним розуміють спеціальний плаваючий корабель та судна для регулярного транспортування інших Т.З. (потягів, автівок, вантажівок) та значну кількість пасажирів на недалекі відстані через води між прибережними пунктами як плоті. На великих озерних і морських переправах часто експлуатуються великі морські та трансокеанічні пороми. Звичайний залізничний пором має водотоннажністю від 2 до 6 тис. Як приклад, це дозволяє йому взяти на борт від 20 до 200 вагонів, більш за 100 автівок, більш ніж 300-800 пасажирів. Пороми різні по

призначенню і, відповідно, відрізняються й дизайном - залізничний, автомобільний, автомобільно-пасажирський, пасажирський та змішаний типи. Пороми забезпечені пандусами та пристроями суднового типу для швидкого завантаження та розвантаження транспортних засобів. Для більшої маневреності судна оснащені ефективним носовим рушієм. На кораблях передбачені кабіни для пасажирів, але якщо судно призначене для коротких подорожей, тоді пасажирські місця в основному призначаються пасажирам.

Для морських круїзних суден також прийнято класифікацію за тоннажем (обсяг внутрішньої частини судна в брутто-тонах, 100 кубічних футів становить 1 брутто-тону):

- великі (понад 60 тис. брутто тонн);
- середній (до 60 тис. брутто тонн);
- невеликий (до 25 тис. брутто тонн).

Останнім часом спостерігається тренд будувати більші круїзні кораблі. Донедавна найбільшим круїзним лайнером вважався 17-палубний Sea Voyager, який знаходиться у власності компанії Royal Caribbean. Його водотоннажність - 142 тис. тонн, місткість людей - 3380, з яких 2200 туристів та 1180 членів екіпажу. Неперевершені

розміри корабля мають такі виміри: довжина 311 метрів, ширина 47 метрів, висота 70 метрів. Визначною рисою Sea Voyager-а є те, що на ньому вперше збудували повнорозмірний каток та справжню вулицю для прогулянок під склом. У січні 2003 року в Саутгемптоні був запущений новий ще більший океанський лайнер Queen Mary 2. Його водотоннажність становить 150 000 тонн, а висота від ватерлінії - 70 м. Новий океанський лайнер вміщує на 420 туристів більше за минулого рекордсмена.

Круїзні маршрути класифікуються за тривалістю:

- короткочасний (від кількох годин до кількох днів);
- середньостроковий (5-13 днів);
- довгострокові (до 2 місяців).

Каюти на океанських лайнерах дуже різні за площею, внутрішньою обстановкою та обладнанням, що, звичайно, відображається на ціні.

Найпоширеніша класифікація кабін:

- економічний (кабіни зі штучним освітленням);
- стандартний (з вікнами);
- преміум (з балконом).

Круїзна лінія Royal Caribbean прийняла власну класифікацію кабін:

1. Розкішні каюти з видом на море

- R - Королівські апартаменти: своя спальня з ліжком на двох, приватна тераса, ванна кімната, звичайні кімнати, вітальня з диваном, їдальня з холодильником та міні-баром;

- A - "оунерс суїт": велике ліжко, приватна тераса, власна вітальня з диваном, холодильник, міні-бар

- AA - "Королівський сімейний люкс": дві спальні з ліжками, вітальня з диваном, приватна веранда, холодильник, дві ванні кімнати;

- У "Grand Suite": два ліжка, індивідуальна веранда, крісло, диван, холодильник.

- Z - Покращений люкс: два ліжка, приватна веранда, крісло, диван, холодильник,

- D - салон "Розкіш": два ліжка, приватна веранда, крісло, диван, холодильник,

2. Каюти для сім'ї з видом на море

- FF - великі кабіни на 6 осіб;

3) Каюти з видом на море

- F, H, I - зручні каюти, обладнані двома ліжками, зі звичними зручностями, туалетом, телевізором, телефоном;

4) всередині кабін:

- K, L, M, N, O, P, Q - зручні каюти, обладнані двома ліжками, туалетом, телевізором, телефоном.

Одним із найважливіших завдань для круїзів є організація розваг на кораблі. На круїзних лайнерах є нічні клуби, акторів запрошуюють на виступи, різноманітні шоу, азартні клуби та казино. Круїзний тур зазвичай організовується за принципом "все включено". Сюди входять їжа, використання тренажерних залів та обладнання та розваги. Однією з переваг круїзу є безвіз. Пасажири можуть залишатися в портах та їздити на екскурсії від 48 до 72 годин без візи. Основним недоліком круїзів є їх відносно висока ціна. Але бюджетні круїзні лінії з'явилися нещодавно.

Приймається така класифікація цін на круїзні маршрути:

- економічний (75-150 доларів на людину на день);
- класичний (100-200 доларів на людину на день);
- преміум (150-400 доларів на людину на день);
- люкс (700 000 доларів США за особу на день);
- ексклюзивно (понад 1000 доларів на людину на день).

Перевезення туристів морським транспортом регулюється правовими актами міжнародного та національного законодавства. У міжнародних перевезеннях існують договори та конвенції, включаючи Афінську конвенцію про морські перевезення пасажирів та багажу, Міжнародну конвенцію про безпеку життя на морі, Міжнародну конвенцію про уніфікацію деяких правил, що стосуються перевезень пасажирів морем, Міжнародна конвенція з пошуку та порятунку на морі.

Останнім часом популярністю користуються морські круїзи на невеликих вітрильних яхтах. Існує дві форми чартера без голови (чартер без голови) та чартер яхт з екіпажем (чартер часу). Вам не потрібна віза для подорожі на яхтах при в'їзді в будь-який закордонний порт. Яхта приймається щодня відповідно до так званого паспорта судна, що видається власнику судна або шкіперу.

Сприятливі сезони для морських круїзів

Насправді будь-яка пора року зручна для подорожей. Тільки напрямок самого морського круїзу буде відрізнятися залежно від сезону. Наприклад,

середземноморські рейси найпопулярніші, коли в Європі стає тепло - це сонячні місяці, з квітня по жовтень. За цей час ви зможете побачити там багато прибережних пам'яток і сповна насолодитися проведеним часом.

Трансатлантичний напрямок стає популярним восени, коли краще поїхати в далеку теплу країну. Особливою популярністю користуються Багами та Кариби, а також країни Латинської Америки.

Але взимку найчастіше вибирають морські круїзи в азіатському напрямку Сінгапур, В'єтнам, Китай, Малайзія та інші країни. Але найпопулярнішою є країна, яка цікавиться своєю культурою, - Індія.

Найцікавіше, що морський круїз можна здійснити в будь-яку точку на карті. Експерти туристичного бізнесу зазначають, що ця територія рідко простоє і що лайнери ходять у будь-який сезон.

Морські круїзи можна розділити на :

Прибережні круїзи. Це круїзи, які організовуються в водах, які прилягають до прибережної зони материків. На сьогодні найбільшим попитом користуються прибережні круїзи по Європі. Особливо цікавою в плані круїзного відпочинку є Північна Європа. Пропонують ці круїзи всього кілька компаній, не дивлячись на те, що вперше такий круїз був здійснений ще в 1893 році. Морський туризм є економічною основою прибережних районів, сприяючи економічне зростання і зайнятість населення. В даний час приблизно 2,36 млн. осіб зайнято в прибережному туристичному секторі Європи. Порядку 51% числа місць в готелях по всій Європі сконцентровано в прибережних морських регіонах. Також популярні круїзи уздовж узбережжя США. Організатори таких подорожей шукають найбільш приховані і тому цікаві райони уздовж берегів штатів і Аляски, які є недоступними для великих морських кораблів.

Трансатлантичні круїзи. Основна мета цих подорожей - перепливати на пасажирському кораблі Атлантику. У наші дні майже всі великі круїзні

компанії світу мають в асортименті своїх послуг трансатлантичні круїзи. Як приклад можна привести компанію "Celebrity Cruises".

Кругосвітні круїзи. Такі круїзи злетіли в топ подорожей в 20-х роках ХХ століття, вони передбачають одну тривалу подорож для завершеного плавання навколо Землі. З огляду на культурні пам'ятки і функціональність, заздалегідь плануються порти заходу для лайнера. Як правило, пасажери, щоб не втратити час, а наганяти його, вибирають шлях в західному напрямку.

Експедиційні круїзи. Дуже цікаво організовані програми, оскільки маршрути проходять в практично недоступних або екстремальних місцях планети: Меланезії, Південної Георгії, Антарктичному півострові, акваторії Північного Льодовитого океану, районах Північного полярного кола. Щоб пасажери комфортно перенесли екстремальні погодні умови подорожі, компанії організатори круїзу забезпечують їх водонепроникним взуттям та спецодягом. Кораблі для цих круїзів спеціально проектує і обладнають для плавання в крижаних водах, також перед подорожжю судно забезпечують всім необхідним на весь час круїзу. Експедиційні круїзи створені для мандрівників, які бажають наблизитися до незаселених і невивчених областей планети, і тому в рейсах пасажирів не пропонують розважальних програм.

За статистикою СОТ, щорічний стабільний приріст туристів, які використовують ті чи інші форми морських круїзів, становить 8 %.

Річкові круїзи

Круїзи по внутрішнім водним артеріям (річках, озерах, каналах) прийнято називати річковими круїзами. Подорожі по річках і озерах найбільш розвинені в державах, багатих судноплавними річками. Річкові круїзи можуть проводитися в одному напрямку або мати кільцевий маршрут. Річкові круїзні маршрути в залежності від умов перевезень, їх тривалості і

протяжності, якості надаваних послуг поділяються на транспортні, туристичні, екскурсійно прогулянкові.

- транспортні маршрути забезпечують транспортне сполучення між окремими населеними пунктами і працюють, як правило, за заздалегідь опублікованим розкладом. Річкові судна, які експлуатуються на транспортних маршрутах, здійснюють транзитні (протяжністю понад 400 км), місцеві (довжиною менше 400 км), приміські та внутрішньоміські перевезення туристів. До транспортних маршрутах відносяться також переправні і поромні лінії.

- туристські перевезення організовуються за традиційним і спеціальними маршрутами тривалістю більше 24 годин.

- екскурсійно прогулянкові маршрути являють собою перевезення екскурсантів тривалістю менше 24 годин, як правило, це внутрішньоміські і приміські річкові маршрути.

Як правило, кораблики (човни, боти) йдуть зі швидкістю не більше 15 км / год, що дозволяє насолодитися навколишньою природою або міським пейзажем. На Африканському континенті популярні круїзи по Нілу, в Південній Америці - по Амазонці, в Північній Америці - по Великим Озерах, сполученим між собою системою каналів.

На Заході попит на річкові круїзи підвищується з кожним роком. Особливим інтересом користуються короткочасність круїзи до п'яти днів. Це обумовлено тим, що більшість туристів воліють захопити в період поїздки вихідні дні, щоб не пропускати робочі. За цей час туристи встигають відвідати багато місць, як би жодного разу не змінивши готелю. Особливо привабливі річкові круїзи для людей середнього та похилого віку: на відміну від морських подорожей земля видно весь час, а морська хвороба відсутня.

Теплоходи, що виконують круїзні програми по річках Німеччини, Великобританії, Франції і Голландії, являють собою однопалубні і двопалубні теплоходи спеціальної будівлі або, в деяких випадках, переобладнані самохідні баржі. Їх особливість полягає в тому, що всі вони мають низьку осадку і надбудову. Це пов'язано з тим, що більшість маршрутів пролягає по вузьких каналах і теплоходи змушені проходити під низькими створами мостів і по мілководним річках. Відповідно місткість таких судів дуже маленька. Однак власники теплоходів намагаються якомога комфортніше і затишніше оформити своє судно, забезпечити його найнеобхіднішим. Серед них присутні як однозіркові суду, так і комфортабельні теплоходи класу «люкс».

На судах, що виконують круїзи по річках Європи, судновласники намагаються збільшити площу ресторанів, так як через нестачу місця на деяких туристських теплоходах доводиться обідати і вечеряти в дві зміни. Це часто викликає незадоволення туристів, так як перша зміна відчуває себе обмеженою в часі, а другий доводиться довго чекати. Керівники круїзів на даний момент вирішили це питання шляхом періодичної зміни змін через кілька днів.

Цей туристичний продукт має певні труднощі в завоюванні широкого ринку. Головна з них - висока ціна. Але, тим не менш, цей продукт дуже добре просувається на європейському туристичному ринку і попит на нього зростає з року в рік. Основними споживачами річкових круїзів є особи похилого віку, які віддають перевагу затишок, комфорт, повний пансіон, постійну близькість берегів, а також цікаві екскурсії по пам'ятних місцях. Основну частку клієнтів річкових круїзів становлять американці, французи, німці, швейцарці, голландці.

Річкові круїзи різноманітні по протяжності, тривалості маршрутів, тематиці. Як правило, пропонуються круїзи від 7 до 15 днів. Є пізнавальні, спортивні, гастрономічні круїзи, по місцях виноробства і т. Д.

Продаж річкового круїзу йде напряму, коли фірми-судновласники або фірми-орендарі реалізують турпродукт через власну контору або продають його через мережу спеціалізованих агентств, в тому числі через фірми, що організують тури і автобусні поїздки

Висновки до 1 розділу

Початком історії круїзного туризму вважаються 50-ті роки XIX століття, коли в міжсезоння між перевезеннями пасажирські компанії почали шукати шляхи прибуткового використання кораблів. Головним джерелом прибутку для судновласників тих часів була Європейська еміграція, адже з 1846 по 1940 р з Європи на Американський континент перепливали майже 60 млн. чоловік. Створилася конкуренція, яка змусила судновласників невпинно покращувати умови перебування на судні, що з часом перетворило кораблі в плавучі готелі високого класу.

У 1839 році Семюел Кунарда вирішив запустити регулярну морську лінію. Це дало можливість пасажирам заздалегідь дізнаватися розклад руху морських суден і вибрати напрямки подорожі.

З 1856 Томас Кук почав організовувати круїзні тури і заснував перше бюро круїзних подорожей. Після 1-ї світової війни круїзний флот почав бурхливо розвиватися. Бізнесмени стали плавати між Америкою і Європою. Практика круїзів класу . У той час побудували гігантські трансатлантичні суду Titanic, Queen Elizabeth (80 000 тон) - найбільше в той час судно в світі. На ньому через океан переправлялися за все за 5-7 днів. За часів Другої світової війни круїзний бізнес зупинився майже на 10 років, і тільки на початку 50-х років було побудовано багато пасажирських кораблів великого тоннажу. Оскільки в кінці 50-х років дешеві авіаційні тарифи знизили попит на лінійні пасажирські судна, багато хто з них переобладнали в круїзні лайнери і продали. Цей період ознаменувався виникненням декількох круїзних регіонів біля розвинених держав: Середземне море, Балтика,

Північна Європа, острови південної частини Тихого океану (Австралія і Нова Зеландія), Аляска, Мексика, Гаваї і Карибський басейн (США).

В останніх два десятиліття відбувається справжній круїзний бум. Будують багато нових лайнерів і все більше туристів з року в рік вибирають морські круїзи замість інших видів відпочинку. Сучасні круїзні лайнери як лакшері готель, у них є ресторани, гральні заклади, комп'ютерні центри, фітнес-клуби, тренажерні зали і тд.

Зараз водний транспорт в залежності від сфери обслуговування ділиться на морський і річковий. Ті суди, які є частиною морського транспорту, реалізують каботажні, міжнародні та далекі перевезення. Міжнародні повідомлення - це переміщення туристів та вантажів за кордони і з-за кордонами країни. Далекі перевезення є рейсами між портами однієї країни при перебуванні транспорту у відкритих водах; каботажні перевезення виконуються по лінії узбережжя поміж портами без виходу у відкритий океан. Річковий водний транспорт транспортує пасажирів та груз по внутрішнім водним шляхам, тобто канали, великі водосховища, озера, річки.

Круїзний туризм можна долучити до спеціальних видів туризму, так як він поєднує в собі різноманітний туризм - рекреаційний, спортивний, медичний оздоровчий, пізнавальний. Під круїзом, мається на увазі мандрівка на водних видах транспорту, яка налічує екскурсії на суші, можливість подивитися на пам'ятки і всі можливі розваги на борту морських та річкових суден.

РОЗДІЛ 2. КРУЇЗНИЙ ТУРИЗМ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

2.1 Іноземний круїзний туризм

Майже у кожній країні світу є можливість розвивати морський або річковий туризм. Але існують країни які є лідерами круїзного туризму у

напрямах, вони зустрічають найбільшу кількість мандрівників та посідають перші місця у круїзних рейтингах різних сайтів, соціальних мереж та туристичних агенцій. Виділяють 10 найбільш відомих світових круїзних напрямків (станом на 2019 рік):

1. Середземне море

Круїзи по Середземному морю традиційно вважаються найбільш доступним і популярним варіантом морської подорожі. Новачки зазвичай вибирають маршрути уздовж його західних берегів, досвідчені ж мореплавці направляються в східну частину Середземномор'я. Є і змішані маршрути, наприклад, подорож починається в Ніцці, а закінчується в Афінах.

Середземноморські круїзи привертають увагу великою кількістю пам'яток, що рекомендують розглянути, покинувши судно. Дивлячись на перелік дестинацій, у які прямують кораблі, можна зрозуміти ціль таких подорожей. Венеція, Неаполь, Малага, Марсель, Стамбул, Ніцца, Дубровник. Звичайно, під час таких мандрівок, туристи мають чудову кухню, велику кількість вражень та їм є чим зайнятися на кораблі. Зрозуміло, що має бути хоч один мінус круїзів у цьому напрямку. Туристи та робітники скаржаться на велику кількість людей на відвідуваних територіях, що більш за все присутня у "горячі сезони".

2. Перська затока

Круїзи Перською затокою зазвичай вибирають досвідченіші мандрівники, яким уже набридли звичні туристичні маршрути. Найкращий час для такого круїзу - рання весна та пізня осінь, коли в північних країнах, незважаючи на всю їх красу, все ще занадто прохолодно подорожувати по воді, а в країнах, де круїзний маршрут, навпаки, - спека не такий сильний. Щоб запобігти тривалим прогулянкам на берег.

Головна перевага круїзів у Перській затоці - їх яскраво виражена екзотичність. Під час поїздки туристи відвідають міста, де більшість людей

все ще носять традиційний одяг, а спосіб життя кардинально відрізняється від звичного європейського, може оцінити шедеври автентичної арабської архітектури та ввібрати атмосферу таємничого Сходу. Крім того, погода під час такої подорожі гарантовано буде гарною круглий рік. Туристи зазвичай відвідують Маскат (столиця Омана), Ель-Фуджайра і Абу-Дабі (міста в ОАЕ) і Манама (столиця королівства Бахрейн).

З іншого боку, для значної кількості туристів безперервний потік арабської екзотики може бути надмірним - скажімо, якщо мандрівникам з усього Близького Сходу подобаються лише Емірати, великі шанси, що цей круїз не для них.

3. Арктика

Ті, кого тягне до холодної, але надзвичайно красивої природи Скандинавії, звертають увагу на арктичні круїзи. Його маршрут, як правило, охоплює норвезький архіпелаг Шпіцберген, розташований лише за 1200 кілометрів від Північного полюса і населений багатьма білими ведмедями, фіордами Гренландії та Ісландії, де зручно зупинятися, щоб споглядати водоспади, озера та геотермальні джерела. Столицю Ісландії Рейк'явік, безумовно, варто відвідати.

4. Австралія і Нова Зеландія

Не кажучи вже про те, щоб таким чином уникнути зимових морозів або осіннього снігу, туристи мають можливість об'їхати весь континент (якщо вибрати великий круїз, який триває місяць), насолоджуючись пейзажами та зупиняючись у великих портах, таких як Сідней, Кернс, Дарвін або Окленд.

Окремої згадки заслуговує австралійська фауна: навряд чи в будь-якій іншій країні світу ви можете побачити стільки незвичайних тварин у своєму природному середовищі існування. Тільки в Австралії живуть дикі динго та морські крокодили, кенгуру та качкодзьоби, коали та тасманійські дияволи.

5. Мексика

Під час круїзу по Мексиці відповідні розваги знайдуться абсолютно для всіх. По-перше, туристи зможуть побувати на прекрасних пляжах, зайнятися дайвінгом або половити рибу у відкритому морі, по-друге - познайомитися з культурою майя і просто насолодитися мексиканської природою і кухнею.

Мексиканська рів'єра простяглася на 1500 кілометрів уздовж західного узбережжя Мексики від курорту Кабо-Сан-Лукас в Акапулько. Неспішна подорож уздовж мексиканських берегів із заходом в усі головні порти і оглядом визначних пам'яток займає приблизно десять днів. У плавання найкраще вирушати в період з листопада по квітень, коли не так волого і спекотно, як влітку.

6. Антарктида

Круїзи вважаються найбільш екзотичними, але і одними з найдорожчих. У цьому випадку, чим менше судно, вибране туристами, тим дорожче подорож. Однак туристи кажуть, що всі витрачені гроші повертаються відбитками зі 100% гарантією унікальності. Там можна побачити незвичайні чужі пейзажі, що складаються з багатьох кілометрів блискучого льоду та снігу на сонці. Якщо туристи вирішать плавати на маленькому човні, вони зможуть підплисти ближче до берега, увійти в невеликі фіорди, поплавати в невеликих протоках, де більші човни просто не вмістяться, і спостерігати, як колонії пінгвінів поблизу пірнають з айсбергів у воду і візьми Сонце. прибережні тюлені.

Антарктиду, розташовану в південній півкулі, слід відвідувати взимку, коли є відносно теплий полярний день і кілометри льоду, що покривають Північний Льодовитий океан, відступають, не заважаючи судноплавству.

7. Азія

Найпопулярнішими напрямками тут є курорти Південно-Східної Азії: Таїланд, Шрі-Ланка, Індонезія, Індія, В'єтнам, Філіппіни. Відмінною особливістю цього регіону є її культурне розмаїття. Кращий час для

відвідування більшості курортів Філіппін - з грудня по травень, однак, буває, що початок і закінчення сезону дощів варіюється, а регіони відчувають вплив різних циклонів. А ось в Таїланд варто вирушати в період з листопада до кінця березня. У В'єтнамі, як і в багатьох країнах Південно-Східної Азії, існує два сезони в році - сезон дощів і сезон посухи, тому найкращий час для поїздки - це квітень, травень і жовтень. Березня прекрасно підійде для відвідування стародавніх храмів і дивовижних по красі пагод Таїланду, Камбоджі, Лаосу, М'янми і В'єтнаму. Для засмагати на білосніжних пляжах Азії, туристи сміливо вирушають на Філіппінські острови, в Шрі-Ланку або на о. Хайнань (Китай). Також, не пропускають чарівне дійство в Японії - свято цвітіння сакури. Помилуватися на цю красу можна починаючи з квітня в Осаці, Йокогамі, Токіо і Нагої.

8. Норвезькі фіорди

Краса норвезьких фіордів вражає навіть досвідчених мандрівників. З човна туристи бачать безліч чудових водоспадів і льодовиків, а самі гори неймовірно мальовничі. Крім того, в горах і передгір'ях розкидано безліч крихітних сіл, які залишають абсолютно казкове враження.

Погода в Норвегії досить сувора, тому крижаний вітер не заважає туристам насолоджуватися краєвидами за бортом, краще спланувати поїздки до Норвегії на літо.

9. Круїзи по Карибському морю

Цей райський куточок, що омивається Тихим і Атлантичним океанами, розташований між Північною і Південною Америкою. Причини популярності цього круїзного напрямку: тепле море і сонце круглий рік, пальми і райські пляжі як з листівок, унікальна природа, а також можливість спробувати екстремальні водні види спорту і навіть побувати на справжньому карнавалі. Справжня музична і танцювальна феєрія проходить один раз на рік протягом десяти днів на острові Антигуа. Острови Тринідад і Тобаго знамениті своїм щорічним карнавалом, який є прабатьком бразильського і по красі нічим йому не поступається. Більшість круїзів

південного напрямку по Карибах відправляється з Сан-Хуана (Пуерто-Ріко), слідуючи далі на Багами, Гренаду, Барбадос, Гаїті та інші загадкові острови. Цей регіон дуже великий і широкий, в цілому в Карибському басейні знаходиться понад 7000 островів.

10. Балтійський напрямок

Круїзи по Балтиці набувають з кожним роком все більшої популярності серед туристів. Влітку надається унікальна можливість відчутти прохолоду і насолодитися нордическим характером міст Скандинавії та Північної Європи. Незабутні враження на туристів справляють чудові пейзажі 14 островів Стокгольма, середньовічний Таллінн, де час ніби зупинився, космополітичний Осло, який знаходиться в глибині Осло-фьорда.

Існує також **Міжнародна асоціація круїзних ліній** (*Cruise Lines International Association, CLIA*), міжнародна організація, яка групує та репрезентує інтереси компаній, туристичних агентств та асоціацій, що беруть участь у світовій круїзній кампанії.

Створена 17 грудня 2012 року: 9 асоціацій круїзної індустрії, що представляють різні регіони, були об'єднані в єдину Міжнародну асоціацію круїзних ліній із загальною організаційною структурою для успішного розвитку світового круїзного ринку та представляють інтереси круїзних операторів, круїзних портів та подорожей. агентствами. , різні галузі туристичного бізнесу, партнери перед національною владою.

CLIA відіграє ключову роль у круїзній галузі у формуванні політичної стратегії та побудові ділових відносин на міжнародному рівні, сприяючи круїзній діяльності в нових туристичних регіонах на основі більш скоординованої взаємодії, спілкування та співпраці із зацікавленими сторонами.

Функції Міжнародної асоціації круїзних ліній:

- Розробляє та забезпечує інформаційні ресурси, асоціаційні програми, спрямовані на підвищення рівня компетентності та професійних якостей;

- Надає можливості для переговорів між членами Асоціації, діловими партнерами, іншими зацікавленими сторонами, пов'язаними з наданням туристичних послуг, відкриваючи можливості для розширення ринку круїзного туризму;
- Представляє круїзну галузь у Міжнародній морській організації (ІМО), Міжнародній організації праці (ІЛО) та інших міжнародних організаціях;
- Підтримує політику та практику, спрямовану на стійкий та безпечний розвиток навколишнього середовища як невід'ємну частину його міжнародної діяльності;
- Сприяє розширенню інтересу споживачів до туристичних послуг у круїзних канікулах та сприяння інвестиційній привабливості круїзної галузі.

Асоціація виконує *Plan a Cruise Month* у жовтні, що є всесвітньою ініціативою. Підрозділи CLIA глобально виконують роботи, що відповідають запитам ринку. Компанія забезпечує платформу для туристичних агентств, круїзних ліній та галузевих партнерів, щоб продемонструвати різні переваги круїзних канікул. Фокус приділяється обізнаності клієнтів про круїзний туризм, демонстрування туристичних агентств, сертифікованих CLIA як найкращих представників круїзного туризму.

Cruise Forward - це онлайн-платформа, розроблена CLIA, яка забезпечує інформацію, що підкріплена фактами, дослідження та інші ресурси від круїзних операторів щодо ефективності, регулювання та контролю. Інформаційний вміст Cruise Forward охоплює такі важливі сфери, як екологічне управління, безпека, здоров'я та медицина. Цей ресурс корисний для тих, хто шукає дані та факти про круїзну індустрію: журналістів, політиків, туристичних агентів, споживачів та інших зацікавлених сторін.

Міжнародна асоціація круїзних ліній спонсорує благодійну організацію "Кораблі милосердя", яка надає медичну допомогу країнам, що

розвиваються. CLIA, як обраний спонсор, підтримує місію та зусилля кораблів «Милосердя» по всьому світу. Милосердні кораблі працюють як «плавучі» лікарні, що надають медичні послуги бідним.

Членство в **Міжнародній асоціації круїзних ліній** дозволяє продемонструвати прихильність круїзних ліній та туроператорів до надання високоякісних послуг та професійних стандартів. Члени CLIA мають можливість скористатися широким спектром переваг та ресурсів, щоб допомогти їм орієнтуватися в круїзній галузі, залучити більше клієнтів, отримати фінансову вигоду та підвищити свої професійні навички. Асоціація представляє інтереси наступних категорій членів:

- 62 круїзні лінії, що пропонують морські та річкові круїзи. Круїзні компанії-члени CLIA становлять понад 95% світового круїзного потенціалу і обслуговують понад 23 мільйони пасажирів на рік.
- 275 виконавчих партнерів: ключові постачальники та круїзні лінії. Виконавчі партнери відіграють важливу роль у успіху круїзної галузі, включаючи порти та пункти призначення, розвиток круїзних судноплавств та постачальників послуг.

Міжнародна асоціація круїзних ліній має офіси в Північній та Південній Америці, Європі, Азії та Австралазії, а також 15 підрозділів.

розташовані: Бразилія, Аляска, Австралія, Бельгія та Люксембург, Франція, Німеччина, Італія, Нідерланди, Північна Америка, Північна Азія, Канада, Південно-Східна Азія, Іспанія, Великобританія та Ірландія.

Найбільші круїзні компанії світу за кількістю суден і пасажирообігом (станом на 2019 рік)

1. Carnival Cruise Lines

Країна: США

Рік заснування - 1972

Лайнерів - 22

Співробітників - 33500

Це найбільша і най успішна круїзна компанія в світі. Одна з причин її успіху - орієнтація на тих, хто їде в круїз, щоб повеселитися. Недарма сама компанія називає свої лайнери «кораблями розваг».

Компанія була заснована в 1972 році іммігрантом з Ізраїлю Тедом Арісон, який також був одним із засновників іншої відомої компанії - Norwegian Cruise Line в 1966р.

Регіони плавання: Аляска, Багамські о-ва, Бермуди, Кариби, Центральна Америка, Круїзи в нікуди, Середземномор'ї, Гаваї, Мексика, Нова Англія / Канада, Панамський Канал.

Компанія дотримується свого гасла «Так багато розваг! Так багато місць! Кораблі компанії спроектовані як плаваючі курорти. Будь-де можна знайти щось цікаве: в кожному приміщенні кораблю відбуваються концерти, в казино і на дискотеці шумно і багатолюдно до ранку. Пасажири їдять в різноманітних ресторанах, багаторівневі кінотеатри радують виставами в Лас-Вегаському стилі, вечеряють в стильних альтернативних клубах. Вдень вони плавають в басейнах і в аквапарку, беруть участь в багатьох активностях як на палубі, так і на березі, де вони можуть зіграти в гольф на кращих полях світу, спробувати дайвінг в масці, поплавати на каяках або каное, побачити видатні пам'ятки, спробувати шопінг найвищого вірня або просто поніжитися на пляжі.

2. *Royal Caribbean International*

Країна: США

Рік заснування - 1968

Лайнерів - 25

Співробітників - 66100

Royal Caribbean International (RCI) - американо-норвезька компанія, створена в 1968 р. декількома норвезькими судноплавними компаніями під назвою Royal Caribbean Cruise Line (RCCL). Основний регіон плавання суден компанії - це Карибський басейн, де пропонуються круїзи на будь-який смак. Серед інших напрямків - Аляска, Європа і Гаваї.

У складі холдингу 52 лайнера і 64.000 співробітників. Він посідає перше місце в світі по грошовому обігу і пасажиромісткості (122.829 ліжок) з часткою ринку 24,5%. І 2е місце після Carnival Cruise Lines за кількістю суден і пасажирообороту (41,8%). За прогнозами через кілька років і за цим показником Royal Caribbean випередить Carnival.

RCI - одна з найперших круїзних компаній, яка імплементувала на своїх лайнерах новітні винаходи науки і техніки, спрямовані на послаблення впливу вібрації і шуму. Тільки на новітніх лайнерах RCI ви можете собі дозволити покататися на ковзанах на цій льодовій арені, покататися на роликах по спеціальному треку, випробувати себе на скеледрому, пограти в футбол, волейбол, баскетбол, гольф, а також в більярд, подивитися захоплюючу виставу на сцені корабельного театру.

3. *Norwegian Cruise Line*

Країна: США

Рік заснування - 1966

Лайнерів - 16

Компанія була створена в 1966р. під ім'ям Norwegian Caribbean Lines AS (NCL). У 1987 р. була перейменована в Norwegian Cruise Line (NCL). З 2000 р. 50% акцій компанії належали малайзійському холдингу Genting Group, якому також належить круїзна компанія Star Cruises.

Холдинг займає 3 місце в світі з часткою ринку 12,5% по грошовому обігу і 9,4% по пасажирообігу. Флот - 26 лайнерів. Замовлено ще 7.

Компанія Norwegian Cruise Line орієнтується на активних, орієнтованих на рухливий спосіб життя пасажирів. Завдяки NCL фанатам круїзного відпочинку стали доступні багато оригінальних маршрути на Карибах і Алясці. NCL стала першою з великих круїзних компаній, яка запропонувала своїм туристам маршрути з Аргентини до чилійських фіордах і далі вздовж узбережжя через Панамський канал в Майамі.

Маршрути компанії завжди приваблювали людей, яким подобається все нове і оригінальне, музика, спорт, захоплюючі тематичні плавання. Нове

керівництво проголосило «Вільний круїзний стиль» на кораблях компанії, що ламає давні морські табу і умовності. Ті, хто отримав вагому підтримку в незвичайній і яскравою рекламної кампанії сміливі ідеї керівництва привернули на лайнери NCL безліч нових шанувальників.

Політика NCL на ринку - це зразок того, як повинна розвиватися сучасна круїзна компанія. Смілива і рішуча, вона постійно реалізує нові революційні проекти, укладає вигідні союзи, бореться за нові ринки і впевнено почуває себе на вже завойованих. Уважно стежить компанія і за поповненням свого флоту.

4. Princess Cruises

Країна: США

Рік заснування - 1 965

Лайнерів - 17

Співробітників - 30000

Компанія була заснована в 1965р. і налічувала одне судно, взяте в оренду. У 1974р. велика судноплавна британська компанія P & O купила Princess Cruises, перевівши в її склад судно, яке було названо Sun Princess. У 2000 р. P & O виділив своє круїзне підрозділ в незалежну компанію P & O Princess Cruises. Через 3 роки об'єднання з компанією Carnival Cruise Lines призвело до створення найбільшого круїзного холдингу в світі - Carnival Corporation & PLC.

Було прийнято рішення на основі P & O Princess Cruises створити 2 бренду - P & O Cruises з орієнтацією на британський ринок, і Princess Cruises, як американської компанії з орієнтацією на міжнародний ринок. Між компаніями досі підтримується тісна співпраця. Багато їх лайнери одного проекту і візуально відрізняються тільки забарвленням труб.

Маршрути Princess охоплюють всю земну кулю, з круїзами протяжністю від 7 до 72 днів. Напрямки включають Кариби, Аляску, Європу, Панамський Канал, Мексику, Південні острови Тихого океану, Південну

Америку, Гаваї / Таїті, Азію, Індію, Африку, Святу Землю, Канаду / Нову Англію, Антарктику і кругосвітні подорожі.

Princess є одним з лідерів в круїзах і турах по Алясці, а також володіє п'ятьма річковими котеджами, плюс парком розкішних автомашин, які провезуть пасажирів через серце 49-того штату.

Princess також додатково організовує круїзні тури в Китай, Австралію, Африку, Індію, Європу, Канадські скелясті гори і східну частину США.

«Човен кохання» - так називає себе ця компанія ще з 1980-х років, коли один з її кораблів, Pacific Princess, знявся в однойменному телесеріалі. До речі, багато хто вважає, що саме з цього популярного серіалу почалася світова круїзний бум. Як би там не було, кораблі компанії Princess Cruises зовсім не схожі на човни. Це великі судна, призначені для типового сучасного туриста.

5. *MSC Cruises*

Країна - Італія

Рік заснування - 1987

Лайнерів - 17

Співробітників - 15000

Офіційна назва компанії - MSC Crociere SpA. Належить італійській судноплавної компанії Mediterranean Shipping Company (MSC S.A.), що займає 2 місце в світі за обсягом контейнерних перевезень. Штаб-квартира знаходиться в Женеві. Має представництва в 45 країнах.

Своїми основними перевагами вони вважають :більше кают з балконом з видом на море, ніж на будь-який інший порівнянної за класом круїзної компанії на ринку. Компанія орієнтована на сімейний відпочинок з дітьми. Екологічна круїзна компанія з інноваційними системами енергозбереження та рециркуляції води, встановленими на всіх судах

Лайнери MSC Cruises здійснюють круїзи по всьому світу: від Середземномор'я і Канарських островів до Північної Європи, Атлантичного океану, Карибських і Антильських островів, Південної Америки, Об'єднаних

Арабських Еміратів, Південної Африки. Компанія MSC Cruises є визнаним лідером в області круїзів по Середземному морю, Південній Африці та Бразилії. 11 ультра сучасних кораблів перевозять в середньому 1,2 млн. пасажирів щороку.

2.2 Круїзний туризм в Україні

Історія

Джерелом круїзного туризму в Україні можна вважати річкові екскурсії для студентів на пароплавах по Дніпру. Так, наприкінці ХІХ - на початку ХХ століття “Завдяки доброзичливості пароплавання в особі Марголіна Д.С. відбувалися екскурсії-прогулянки вздовж річки”, під час яких туристи зупинялися “в мальовничих місцях або представляли історичний інтерес наприклад, у Межигір’ї, де вони могли відвідати Межигірський монастир”.

Перша прогулянка на пароплаві радянських часів в Україну пройшла 9 червня 1919 р. Культурно-освітньою комісією Київської ради профспілок для внутрішніх співробітників. Цей тур був розрахований на 1700 людей. Пароплав супроводжували два оркестри, а також українські, російські та єврейські хори. Фахівців з ботаніки та геології запрошували як керівництво для когнітивних лекцій. Пізніше екскурсії річками в Україні розвивали за кордоном: у 1927 р. Спільне екскурсійне управління РРФСР у Москві спрототипувало та запропонувало екскурсію Дніпром. 10-денний маршрут розпочався в Києві, потім пароплав виїхав до міста Дніпро, відвідавши заповідник Т. Шевченка, а також місто Кривий Ріг. Протягом 4-х днів туристи були на березі Дніпра біля основи екскурсії, послуга якої за день коштує 2 рублі 50 копійок. Туристи також могли продовжити відпочинок на приморських екскурсійних базах в Алушті чи Гурзуфі.

З 1928 р. Ці маршрути розробляє УМПЕТ (Українське мішане пайове екскурсійне товариство – організація, утворена цього ж року – О.Л.). УМПЕТ запропонував наступне: маршрут пароплава "Дніпрельстан

- Дніпро - Чорне море - Одеса", на тринадцять днів; маршрут "Донбас - Дніпрельстан

- Кривий Ріг", на тринадцять днів з паровим та залізничним сполученням; Маршрут "Пороги - Кривий Ріг" на десять днів з поїздкою на поїзді, машині та пароплаві. Це були комбіновані тури, і водні судна були задіяні на одному або двох етапах маршруту. Однак були розроблені як морські, так і річкові шляхи. Тому маршрут на дніпровському пароплаві користувався особливим попитом. А морські шляхи дали можливість туристам дізнатись про життя та промисловий розвиток основних портів Чорного та Азовського морів, таких як Одеса, Миколаїв, Херсон, Севастополь, Ялта, Феодосія, Керч, Бердянськ, Маріуполь, Таганрог . Або, подорожуючи Дніпром за шляхом Київ - Черкаси - Кременчук - Кам'янське - Дніпропетровськ - Пороги - Дніпробуд - Запоріжжя - Нікополь - Херсон - Одеса, їх пересадили на човни, а також здійснили пішохідний перехід. Екскурсія до пам'ятних місць Полісся за маршрутом Київ - Коростень - Овруч включала поїздки на поїзді та пароплаві річками Прип'ять та Дніпро.

Що стосується вартості таких екскурсій, то, скажімо, ціна квитка "екскурсія на Волзі парою протягом 12 днів становила 58 рублів. Для туриста в одній групі, до Криму на 10 днів - 38 рублів. інший бік України за маршрутом Київ-Дніпро-Дніпро за 11 днів - 24 руб. за маршрутом Донбас-Дніпроельстан-Кривий Ріг за 12 днів - 30 руб. "За цінами 1926-1927 рр. в середньому було еквівалентно до половини зарплати працівника в Україні. Тому з 1929 р. Маршрути УМРЕТ мають знижку для туристів, які подорожують річковим транспортом Дніпровського пароплавства на відстань понад 100 км; знижка групи з 15 туристів становила - 25%; група з 50 туристів - 50%.

Виїзне бюро Радторгфлота пропонувало учням та професійно-технічним школам знижку 25% під час подорожей у другому класі, знижку 50% у третьому класі та знижку 15% для вчителів під час подорожей у другому та третьому класі; викладачам та студентам у кількості не менше 10

осіб з 1 квітня по 1 листопада для поїздок у третій клас: знижка 40%, туристи із сертифікатом різних культурно-освітніх установ (не менше 10 осіб для третього класу) : знижка 25%.

Перші середземноморські круїзи з Одеси, тобто з території Української Радянської Соціалістичної Республіки, розпочалися в 1967 році. Причиною їх ініціювання стали бойові дії між Об'єднаною Арабською Республікою та Ізраїлем, які різко зменшили традиційний потік європейських туристів до Єгипту . В результаті домовленості між Об'єднаними Арабськими Еміратами та СРСР до Єгипту були направлені радянські туристичні групи, щоб компенсувати відсутність європейських туристів в результаті арабо-ізраїльського конфлікту. В одному напрямку група туристів подорожувала морем, у зворотному напрямку - літаком. Назустріч йому вирушила друга група туристів: спочатку літаком, потім морем. Під час морського круїзу туристи відвідали Варну, Стамбул, Неаполь та прибули до Олександрії, звідки автобуси прибули до Каїру. Інші групи негайно прилетіли до Каїру з Одеси і повернулися морем.

Місцеві річкові та морські тури місцевого були розроблені в тих регіонах України, які мали відповідну річкову чи морську зону. Наприклад, Миколаївське бюро подорожей та екскурсій запровадили річковий круїз "Миколаїв - Київ - Миколаїв", який з +1968 р. Здійснювався на дизель-електричному судні "Карл Маркс" за маршрутом No 811-а. Річкові круїзи були своєрідним ноу-хау радянського туризму. Ефективність цього виду туризму, який також поєднував транспортні послуги з проживання, харчування та відпочинку, засвідчується у Щорічних звітах про судноплавні маршрути для судноплавства. Подібні звіти надсилаються до URRT - Української республіканської ради з туризму - (та від +1969 URRTЕ) щороку до 1 грудня для кожного пароплава та відповідного маршруту.

Відповідно до "Звіту про роботу маршрутів пароплавів миколаївського офісу за сезон 1973 року", на борту постійного струму Карла Маркса було 13 туристичних рейсів, продано 2830 купонів і здійснено

подорож 2476 чоловік. Під час навігації в 1974 р. Кількість днів експлуатації становила 163. 2491 людина подорожувала, а вимірювання послуг в одиниці як одна людина на день становило 31 230 людино-днів. Вантажем на рейсах було: № 1 - 60 осіб; № 2 - 76, № 3 - 108, № 4 - 195, № 5 - 187, № 6 - 202, № 7 - 246, № 8 - 234, № 9 - 235, № 10 - 235, № 11 - 191, № 12 - 186, № 13 - 81, № 14 - 255.

У "Додатку до звіту про моторизовані маршрути навігації 1974" було зазначено, що на всіх рейсах на дизельному електричному кораблі "Карл Маркс" 3-разове харчування влаштовували гаряче харчування за прейскурантом 2 рублі 50 копійок. на одного туриста на день Скарг на харчування не надходило. "І було додано:" Ви повинні помітити хорошу роботу з ресторанного забезпечення продуктами харчування Запорізького, Дніпропетровського та Херсонського відділів забезпечення праці "Ще одне судно" В. Чумак »відплив по річці Миколаїв-Київ.

Водний транспорт також використовувався для екскурсій через водойми в межах регіону або сусідніх регіонів. Так, протягом періоду плавання 1980-1981 рр. В Миколаївській області автомобільними екскурсіями було обслужено 274 770 осіб, зокрема маршрути Коблеве - Одеса, Коблеве - Очаків, Миколаїв - Херсон, Миколаїв - Нова Каховка тощо.

Морські та річкові тури здійснюються під менеджментом профспілок туристичних організацій, які орендують водний транспорт. Так, у 1960 році профспілки взяли в оренду єдиний пароплав ("Адмірал Нахімов"), на борту якого 1070 туристів подорожували з 14 областей республіки. У 1970 р. Було орендовано 16 пароплавів, які перевезли 27,5 тис. Туристів, а в 1985 р. 200 тис. Туристів брали участь у морських та річкових круїзах. Згодом морські та річкові круїзи організовує Міжнародне бюро молодіжного туризму "Супутник" ЦК Ліги молодих комуністів.

Річкові круїзи на лінії БММТ "Супутник" України були запроваджені в 1973 році. Їх програми включали оглядові екскурсії містами по маршруту,

відвідування музеїв та художніх галерей. На борту човнів молоді люди веселились на дискотеках. А влітку також додався відпочинок на пляжах.

Дуже популярними були круїзи Чорним морем та Дніпром. Так, у 1978 р. Дніпром було здійснено 10 молодіжних круїзів, які відвідали 1574 людини. Дніпровський круїзний корабель проїхав маршрут: Херсон-Київ-Херсон (або Миколаїв) із зупинками в Очакові, Новій Каховці, Дніпропетровську, Кременчуці, Києві, Каневі, Черкасах, Запоріжжі. Круїз тривав 13 днів, вартість туру становила від 144 до 186 рублів. залежно від класу кабіні. Чорноморський круїз тривав 10 днів і проходив за маршрутом Одеса-Батумі - Одеса із заходу до Ялти, Сухумі, Новоросійська.

Крім того, комсомольські комітети через БММТ "Супутник" відправляли українських туристів (як правило, молодих переможців соціалістичного змагання) на круїзи Волгою, Доном, Єнісеєм, Обом, Іртишем, Леною, Амуром, Далекосхідними морями, Байкалом.

Річкові круїзи на той час були відносно рідкісною формою туризму.

У 1980-х роках ця структура організувала десятки морських круїзів для радянської молоді в Азію, Африку та Латинську Америку. Однак для того, щоб "пропагувати досягнення радянської України у побудові комунізму, принади радянського способу життя". Наприклад, один із таких супутникових круїзів відбувся у січні-лютому 1986 р., Коли 128 українських юнаків та дівчат на кораблі "Латвія" відвідали країни Західної Африки: Анголу, Нігерію, Бенін, Сьєрра-Леоне, Гвінею-Бісау. У групу увійшли керівники промислового та сільськогосподарського виробництва, активісти студентських будівельних бригад, ансамбль народного танцю "Горлиця" Кам'янець-Подільського педагогічного інституту, футбольна команда II ліги "Колос" з Павлограда Дніпропетровської області, власний кореспондент газети "Молодь України" ". ». Під час поїздки учасники круїзу, дотримуючись ідеологічних вказівок ЦК ЛКСМУ, «пропагували радянський спосіб життя, внутрішню та зовнішню політику КПРС і Радянської держави, ідеї молодіжного фестивального руху, значення Всесвітньої історичної 40-ї

річниці Перемоги над гітлерівським фашизмом та японським мілітаризмом ". Пропагандистська програма проводилася за допомогою спільних мітингів, двосторонніх фестивалів, днів друзів та зустрічей, концертів та спортивних змагань, у яких неодмінно брали участь посол СРСР в Нігерії та представники африканський уряд. Таким чином, круїзи дружби набули поширення як форма туристичних подорожей для молодих радянських радянських держав. Однак радянська сторона також запровадила круїзи для іноземних туристів, які відвідують Україну. Дуже популярним був круїз Дніпром з відвідуванням Києва, Черкас, Запоріжжя, Херсона та Одеси. До речі, Одеса була третім за величиною містом в СРСР за кількістю іноземних туристів.

Згідно "Звіту про роботу бюро молодіжного туризму ЦК ЛКСМУ за 1973 рік" щодо прийому молодих іноземних туристів в СРСР порівняно з 1972 роком (60 981 турист з 31 країни) значно збільшилася кількість іноземці, які відвідали Україну (92 996 з 31 країни). Круїз Чорним морем за маршрутом: Одеса - Ялта - Новоросійськ - Сухумі - Батумі - Сочі - Одеса був дуже популярним серед молодих туристів. Круїз відбувся на кораблях "Шота Руставелі", "Іван Франко", "Аджарія", "Башкирія". У 1975-1980 рр. Майже 100 тис. Іноземних туристів (у 2,5 рази більше, ніж за попередні 5 років) здійснили круїзи по Волзі, Дону, Дніпру. У 1976-1982 рр. За ініціативою БММТ "Супутник" були розроблені круїзи з відвідуванням країн Дунаю, Чорного моря та Середземного та Тихого океану. Так, у 1978 р. Кораблі "Грузія" та "Леонід Собінов" доставили радянську молодь для участі у XI Всесвітньому фестивалі молоді та студентів у Гавані; У його музичних кімнатах проводились концерти та зустрічі делегацій.

Починаючи з 1982 року, круїз по Дніпру був запроваджений з Києва до Херсона, потім Чорного моря до Одеси, а звідти Дунаєм до Русе (НРБ) та Джурджу (Румунія). На той час це був єдиний тур такого роду у світі.

У 2000-х рр. Дніпром пропонуються переважно річкові круїзи за маршрутом Київ - Одеса із заходу на Запоріжжя, Ялту, Херсон, Севастополь.

У 2010 році чотирьохпалубні кораблі "Принцеса Дніпра", "Генерал Ватутін", "Маршал Кошевой", "Зірка Дніпра", "Т. Г. Шевченко". Крім того, Gess-tour, що базується в Севастополі, пропонує круїзи Одеса-Стамбул (Туреччина) на п'ятиповерховому вантажному та пасажирському судні, а також морські круїзи по Криму.

Головною особливістю українського ринку круїзного туризму станом на 2010 рік є дефіцит внутрішніх туристів. Після невдалих спроб відродити вітчизняний круїзний флот українці повністю переорієнтувалися переважно на європейські круїзи, активно висунуті глобальними круїзними компаніями через українських тур. операторів.

Відповідно, посадка на судна проходила в іноземних портах, до яких нашим туристам доводилося добиратися авіатранспортом. Це з одного боку. З іншого - з кожним роком збільшується зустрічний потік: іноземні туристи на іноземних же судах плывуть в Україні.

Це можна пояснити тим, що в найосвоєніших басейнах Карибського і Середземного морів круїзним суднам ставало тісно. Наприклад, якщо в 2009 році в Середземномор'ї працювали 152 круїзних судна загальною місткістю близько 20 тис. Пасажиро-місць, то в 2012 р до них додаються ще не менше 20 з 40 споруджуваних зараз, включаючи Мегалайнера довжиною 290-360 м і місткістю 2 , 5-5 тис. чол. кожен (всього 84 тис. пасажиро-місць).

Боротьба за постійних і нових клієнтів змушує круїзні компанії шукати нові ринки збуту своїх послуг. А Чорноморський басейн підходить для цього як ніякий інший, оскільки, по суті, є частиною Середземноморського круїзного ринку, та й в Криму і Одесі спраглим екзотики іноземцям є що подивитися. В результаті, якщо в 2010 р Ялтинський, Одеський, Севастопольський і Феодосійський морські порти разом узяті взяли близько 180 круїзних кораблів, то в 2012 один Ялтинський порт планував обслужити 85 цих судів проти 60 в 2011 р

Однак, інфраструктура українських портів не була пристосована для прийому Мегалайнера. Виняток становить хіба що Одеський морський порт,

який може безпосередньо біля причалу приймати судна довжиною не менше 240 м з осадкою 8,5 м. Тому крім доходів, які отримують власники об'єктів туристичної інфраструктури Криму і Одеси за обслуговування сходять на берег інтуристів, в перспективі, якщо попит на подорожі по Чорному морю буде рости, солідних інвестицій можна очікувати і самим портам. Тим більше що іноземні круїзери не проти збільшити клієнтську базу за рахунок українських і російських туристів, які вирушали б в круїз з відповідним чином обладнаного вітчизняного порту.

Асоціація круїзних портів "Medcruise Mediterranean" була заснована в 1996 році. Сьогодні це одна з найбільших асоціацій портів, судноплавних компаній, туроператорів та інших структур у світі, що працюють у галузі круїзного туризму. В даний час вона налічує 72 члени, що представляють понад 100 портів у Середземному, Чорному та Червоному морях, Середній Атлантиці та 32 міжнародних перевезеннях, туристичних агентствах та інших. компанії - загалом 104 суб'єкти господарювання. Одеський порт є членом асоціації з 2008 року, а з 2011 року є членом Ради директорів цієї організації з розвитку Чорноморського регіону.

У 2013 році порт Одеси зафіксував рекорд за кількістю отриманих та обслуговуваних круїзних суден: 106 викликів. У сезони 2014-2015 років через відомі трагічні події в країні кількість круїзних суден до порту різко впала. Незважаючи на це, партнери адміністрації порту не відмовились від свого рішення про проведення 48-ї Генеральної Асамблеї MedCruise відповідно до прийнятого раніше рішення, тобто в Одесі. Вперше за 20-річну історію MedCruise Генеральна Асамблея Асоціації (захід з періодичністю 2 рази на рік) проводиться в Україні вперше.

Адміністрація портів України (АМПУ) - одна з найбільших державних компаній морської галузі, заснована в 2013 році, а міжнародна асоціація круїзних торгів MedCruise погодилася просувати порти Чорного моря на світовому ринку морського туризму. Спільне комерційне просування

чорноморських портів України, Болгарії та Румунії на світовому ринку морського туризму.

Була досягнута домовленість на зборі міжнародної робочої групи з питань відродження круїзних судноплавств у Чорному морі на засіданні Чорноморської робочої групи MedCruise в Одесі.

Тому президент міжнародної асоціації круїзних компаній MedCruise Айрам Діаз Пастор заявив, що асоціація готова надати маркетингову платформу для просування інтересів чорноморських портів на світовому ринку морського туризму.

Також була прийнята програма під'єднання туроператорів на чорноморський ринок, що означає розробку унікального пакету круїзних турів, спільну презентацію туристичних особливостей регіону на головному туристичному форумі світу: *Seatrade Cruise Global Miami* у квітні наступного року. Також буде підготовлений спільний лист, який буде направлений від імені членів робочої групи на основні круїзні лінії.

За даними АМПУ, в Одеському морському порту з травня по вересень 2018 року 17 разів проводилися річкові круїзи. Порівняно з минулим роком, кількість дзвінків тут зросла на 30%. Таким чином, круїзні пасажирські перевезення становили 3761 чоловік.

Ще одним портом, що активно співпрацює з українськими круїзними лініями, є Усть-Дунайськ. Тут з початку квітня до кінця вересня здійснено 36 круїзних подорожей, що на двадцять п'ять відсотків більше за 2017 рік та на сімдесят чотири відсотки більше за 2016 рік. За туристичний сезон порт Усть-Дунайськ прийняв 5338 пасажирів.

"Таке збільшення кількості річкових круїзів чітко підтверджує зацікавленість іноземних туристів у відвідуванні українських міст. Зараз саме час спільно активізувати чорноморські порти для включення в маршрути міжнародних морських круїзних ліній". Райвіс Векагаганс сказав, звертаючись до членів оперативної групи.

У свою чергу глава адміністрації Одеського порту Ігор Ткачук зазначив, що, розробляючи кампанію з просування туристичних переваг чорноморських портів, необхідно враховувати останні тенденції круїзної галузі. Зокрема, зростає кількість круїзних мандрівників з Китаю. «Це відкриває додаткові можливості для чорноморських портів, які могли б зняти проблему надмірної кількості туристичних груп з Піднебесної в традиційних центрах круїзного туризму на північному узбережжі Середземного моря. Це необхідно врахувати при виробленні довгострокової політики розвитку круїзного бізнесу, який приносить великі прибутки насамперед громадам приморських міст», зазначив Ігор Ткачук.

В результаті було затверджено програму додаткових дій, спрямованих на приєднання туроператорів на чорноморський ринок. Розробка унікального пакету круїзних турів, спільна презентація туристичних можливостей регіону на головному туристичному форумі у світі, виставці-конференції Seatrade Cruise Global Miami, яка відбудеться у США в квітні наступного року. Також буде підготовлено спільний лист, який буде направлений від імені членів робочої групи на основні круїзні лінії..

Основне його завдання — переконати учасників круїзного ринку в безпеці басейну Чорного моря для міжнародних туристів і повній відсутності негативних факторів, які б могли стати перешкодою для відвідування чорноморських портів круїзними суднами.

Набагато краще, як можна побачити з історії, в Україні розвиненні річкові круїзи. З початку 2000-них та по 2020 рік працюють такі річкові круїзи:

1. *Київ.*

Маршрутна програма "Панорама Києва" передбачає коротку прогулянку від річкової станції (посадка з 10-го причалу) вздовж Набережної траси до мосту Патона і навпаки. Ви можете побачити древній Поділ, куполи храмів серед моря зелені, зокрема дзвіницю Києво-Печерської лаври та деякі пам'ятники. Вартість такої прогулянки - 200 гривень. Київський морський

шлях довший і включає 3,5 години їзди. При цьому його вартість подвійна - 400 гривень. Корабель продовжує рух від тієї ж річкової станції до шлюзу, що з'єднує Дніпро та Київське Море. Визначна особливість та інтерес цієї екскурсії: вона знаходиться у замку. Проїхавши шлюз, корабель прямує до Київського моря, робить там петлю і повертається Маршрут "Устя Десни" - все зрозуміло з назви. Він призначений для тих, хто хоче побачити не лише Дніпро, а й ландшафтом однієї з найбільших річок України. Варте уваги те, що ця програма підходить не лише на вихідні та святкові дні. Її вартість - 300 гривень з людини. Маршрут Межигір'я - найдовший з усіх. Програма триває загалом вісім годин і включає поїздку не лише до Київського моря з проїздом шлюзу, а й тригодинну зупинку в Межигір'ї. Однак вхід у парк із знаменитою резиденцією оплачується окремо. А сама поїздка по воді коштує 500 гривень. Маршрут Оболоні пролягає вздовж Дніпра повз Поділ і Рибальський острів до набережної одного з районів Києва. Ціна поїздки - 150 гривень.

2. *Чернігів.*

Цей тур на човні відбувається у Чернігові з травня по жовтень щодня, крім понеділка. Міні-круїз на 1 годину бере свій старт з річкового вокзалу, недалеко від Валу, вгору до готелю "Брянськ", а потім вниз по течії до залізничного мосту і навпаки. Квитки на човен купуються безпосередньо в касі перед відправленням.

3. *Черкаси.*

Найширший Дніпро - поблизу Черкас. Тому місцева річка і порт не будуть порожніми. Захоплюючий круїз на моторному човні від 40 хвилин до 2 годин запам'ятається за розумними цінами, адже Дніпро тут схожий на море в масштабі. Яхт-клуб також працює, тому за бажанням можна взяти на прокат яхти та човни.

4. *Запоріжжя.*

Острів Хортиця є найвизначнішою пам'яткою для нині промислового Запоріжжя. Це гордість не лише Запоріжжя, а й усієї України. Щоб

насолодитися його красою з води, є кілька пішохідних маршрутів, найпопулярніший з яких проходить через Хортицю та включає шлюзи на Дніпровській дамбі. Відправлення - з річкового порту Запоріжжя, висадка - на річковій станції "Запоріжжя" біля Дубового Гаю. Квиток для дорослого коштуватиме 185 гривень, дитячий - 160.

5. *Миколаїв.*

У Миколаєві три компанії пропонують водні прогулянки по Південному Бугу. Подорожувати можна на катамарані "Олена", човнах "Анна-2" (рейси виконуються щогодини з вантажем 15 осіб) та "Хірургом Юрженко" (з вантажем не менше 35 осіб), а також на річковому трамваї.

Також, компанія «Українське Дунайське пароплавство» пропонує послуги пасажирських перевезень по Дунаю на вигідних умовах. До складу флоту ПрАТ «УДП» входять 4 комфортабельних пасажирських судна, які здійснюють регулярні захоплюючі круїзи по Дунаю. Теплоходи «Україна» і «Молдавія», пасажиромісткістю 150 чоловік; Теплоходи «Волга» і «Дніпро» пасажиромісткістю 140 чоловік.

Суди побудовані в Австрії, повністю оснащені системою кондиціонування повітря, мають чотири палуби, панорамний ресторан, музичний салон, затишний бар, велику сонячну палубу з плавальним басейном з підігрівом, сауну, зал для перегляду супутникового телебачення.

Принцеса Дніпра (до 2003 року - "Євген Вучетич") - чотирিপалубний круїз українською річкою. Корабель був побудований в 1976 році в місті Бойзенбург, Німеччина Порт реєстрації - Херсон.

Власник і оператор - створена в 1990 році, компанія "Червона дорога", один з лідерів змішаних круїзів Дніпром і Чорним морем, що виконує популярні сезонні маршрути (травень-жовтень) в Україні - круїзи Дніпром за маршрутом Київ - Херсонські та змішані круїзи "Річка-море" (Київ - Севастополь - Одеса). Корабель був повністю перебудований в 2002 році в Україні.

Компанія має чотири палубні кораблі "Академік Глушков", "Генерал Ватутін" і "Зірка Дніпра", розраховані на 280-320 пасажирів. Основні адреси: Київ - Севастополь - Одеса, Одеса - Севастополь - Київ, Київ - Севастополь - Одеса - Київ. Вони проходять через Канів, Кременчук, Запоріжжя, Херсон, Севастополь, Одесу.

Висновки до 2 розділу

Отже, за кордоном набагато більше розвинений морський круїз, ніж в Україні. Існують країни які є лідерами круїзного туризму у напрямках, вони зустрічають найбільшу кількість мандрівників та посідають перші місця у круїзних рейтингах різних сайтів, соціальних мереж та туристичних агенцій. Виділяють 10 найбільш відомих світових круїзних напрямків (станом на 2019 рік): Середземне море, Перська затока, Арктика, Австралія і Нова Зеландія, Мексика, Антарктида, Азія, Норвезькі фіорди, Круїзи по Карибському морю, Балтійський напрямок.

Найбільші круїзні компанії світу за кількістю суден і пасажирообігом (станом на 2019 рік):

1. *Carnival Cruise Lines*. Країна: США
2. *Royal Caribbean International*. Країна: США
3. *Norwegian Cruise Line*. Країна: США
4. *Princess Cruises*. Країна: США
5. *MSC Cruises*. Країна - Італія

В Україні більш розвинений річковий туризм.

Починаючи з 1982 року, круїз по Дніпру був запроваджений з Києва до Херсона, потім Чорного моря до Одеси, а звідти Дунаєм до Русе (NRB) та Джурджу (Румунія). На той час це був єдиний круїз такого роду у світовій практиці. а за радянських часів круїзні судна використовувались для туризму як у внутрішніх, так і за межами вод. Для іноземних туристів "Інтурист" запропонував круїзні маршрути. А для молоді були організовані круїзи на лінії БММТ "Супутник".

З розпадом СРСР внутрішній круїзний туризм в Україні певний час занепадає. Натомість доступні круїзи, пропоновані іноземними компаніями. У 2000-х рр. Дніпром пропонуються переважно річкові круїзи за маршрутом Київ - Одеса із заходу на Запоріжжя, Ялту, Херсон, Севастополь. У 2010 році чотирипалубні кораблі "Принцеса Дніпра", "Генерал Ватутін", "Маршал Кошевой", "Зірка Дніпра", "Т. Г. Шевченко". Гес-тур, що базується в Севастополі, також пропонує круїзи по Одесі - Стамбул (Туреччина) на п'ятиповерховому вантажному та пасажирському судні, а також морські круїзи навколо Криму.

У 2013 році порт Одеси зафіксував рекорд за кількістю отриманих та обслуговування круїзних суден: 106 викликів. У сезони 2014-2015 років через відомі трагічні події в країні кількість круїзних суден до порту різко впала. Ще одним портом, який активно працює з круїзними лініями в Україні, є Усть-Дунайськ. Тут з початку квітня до кінця вересня здійснено 36 круїзних дзвінків, що на 25% більше, ніж у 2017 році та на 74% більше, ніж у 2016 році.

РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ КОРОНАВІРУСУ ТА ВИХІД ІЗ КРИЗИ

3.1 Вплив коронавірусу на круїзний туризм

6 квітня 2020 року через поширення COVID-19 туристам було частково обмежено або закрито доступ до 209 пунктів призначення, або 96% усіх напрямків у світі. Про це йдеться у звіті Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), спеціалізованого агентства ООН з туризму.

Потік туристів за перші 8 місяців цього року зменшився на 70%, або на 700 мільйонів туристів, порівняно з минулим роком.

Згідно з повідомленням, близько 90 напрямків частково або повністю закрили свої кордони для туристів, а інші 44 обмежили в'їзд для туристів з деяких країн, включаючи Китай, Корею, Іран та Європейський Союз.

UNWTO уточнює, що 100% обмежень COVID-19, введених в Африці, Азії, Тихоокеанському регіоні та на Близькому Сході, розпочнеться в січні. У Північній та Південній Америці 92% країн вжили подібних заходів, у Європі - 93%.

UNWTO згадує чотири основні типи обмежень:

1. повне або часткове закриття кордонів для туристів;
2. доступ до конкретного пункту призначення;
3. повне або часткове припинення польотів;
4. різні заходи, включаючи карантин або самоізоляцію, медичні довідки, анулювання чи призупинення дії віз тощо.

За словами генерального секретаря UNWTO Зураба Пололікашвілі, COVID-19 має вплив на туризм в цілому та подорожі як його похідної - подорожей. "Влада країн ставлять охорону здоров'я на перше місце, вводячи обмеження на поїздки. Однак припинення туризму веде до скорочення робочих місць, а досягнутий стійкий економічний ріст може зійти нанівець", - вважає Пололікашвілі. Тому UNWTO закликає уряди постійно переглядати обмеження на поїздки, скасовувати або послаблювати їх, як тільки це буде можливо.

Круїзна індустрія є найбільш швидкозростаючим сектором туристичної індустрії, за останні 5 років зростання попиту складає 20,5%. У 2017 році круїз здійснив близько 26,7 мільйона людей, тоді як близько 28,5 мільйона пасажирів вирішили здійснити круїз у 2018 році.

Нажаль, з початку пандемії круїзні лайнери стали одними з головних осередків поширення коронавірусу.

Раптово поширена коронавірусна інфекція і введені в зв'язку з нею обмежувальні заходи перервали подорожі і робочі поїздки мільйонів людей по всьому світу. Однак застрягти в морі - ще більш незвичайна проблема, ніж застрягти в іноземній аеропорту. Для пасажирів десятків круїзних лайнерів по всьому світу їх довгоочікувану відпустку перетворився на справжній кошмар.

Обмежений простір круїзних лайнерів, на якому на тривалий період компактно розташувалися сотні або навіть тисячі людей, виявилось ідеальним середовищем для поширення вірусу. На деяких з них спалах був настільки великий, що вони навіть отримали власну позицію на світових сайтах, що публікують статистику по COVID-19, - Worldometer і сайті Інституту Хопкінса.

Перша і найбільша спалах був зафіксований на Diamond Princess - британському лайнері, що знаходився біля берегів Японії. З 4 лютого судно на цілий місяць зупинилося на карантин біля Йокогами. На той момент на його борту знаходилося більше половини хворих коронавірусів, зареєстрованих за переділами Китаю. Зараз серед пасажирів і екіпажу злочасного рейсу зареєстровано 712 випадків зараження, 12 з яких закінчилися летально. Велика частина вже одужали, однак 56 осіб все ще хворіють, семеро з них - у важкому стані. Ситуація на Diamond Princess викликала серйозні побоювання в круїзної галузі, в зв'язку з чим оператори суден і державні влада почала масово скасовувати рейси і вводити карантинні заходи.

Великі спалахи згодом також були зафіксовані на другому судні оператора Princess Cruises, Ruby Princess - 662 хворих, 19 смертей; Greg Mortimer (оператор - Aurora Expeditions) - 128 хворих; лайнері Horizon (Pullmantur Cruises) - 125 хворих; Grand Princess (Princess Cruises) - 103 хворих, 3 смерті.

Станом на 15 квітня 2020 року випадки захворювання підтверджені на більш ніж двох десятках круїзних лайнерів. Причому близько 4 тис. Пасажирів 4 таких судів все ще не зійшли на берег.

Треба сказати, що висадкою пасажирів проблеми операторів і екіпажів круїзних суден не закінчуються, адже в деяких країнах зовсім не раді затрималися у їх берегів чужим лайнерів.

Наприклад, в Австралії відповідно до закону про біологічну безпеку все іноземні круїзні судна зобов'язали покинути територіальні води країни. Більшість з них вже це зробили, проте кілька лайнерів послуухалися, серед них і зареєстрований на Багамах Caledonian Sky, представники якого звернулися до суду, вважаючи таке рішення несправедливим і негуманним. Пасажирів на цьому судні вже немає, воно пришвартовано в порту міста Дарвін тільки з екіпажем на борту.

Важливо розуміти, екіпажі суден - це готельна група людей, які постраждали від спалаху хвороби - і прямо, і побічно. Навіть після того, як з деяких з них були евакуйовані пасажирів, екіпажі багатьох лайнерів залишилися на борту. Частково - через карантину - їм потрібно якийсь час перебувати на обсервації після прощання з гостями, а частково ще й тому, що ті країни, біля берегів яких вони застрягли, не дозволяють їм зійти на сушу. Деякі країни закрили кордони навіть для власних громадян, не кажучи вже про іноземців.

В одних тільки Сполучених Штатах, за даними Центрів з контролю і профілактиці захворювань, приблизно 80 тис. членів екіпажу круїзних лайнерів знаходяться на борту близько 100 суден в портах або в морі біля берегів.

Велика частина судів, які під час спалаху коронавірусу виявилися в море, висадили пасажирів і знову повернулися в море, а потім круїзні компанії намагалися знайти дорогу додому для своїх співробітників. Адже навіть якщо вони зійдуть на берег, дістатися до своєї країни для них часто неможливо і повітряним шляхом. Як пише NYT, деякі члени екіпажу, з якими вдалося зв'язатися, зізнавалися, що їм не платили за той час, який вони просто поневіряються в море, а також що вони бояться, що навіть після висадки пасажирів вірус все ще може бути на їх судах.

Також, в унікальній ситуації виявилися лайнери Magnifica компанії MSC. Кругосвітний круїз почався 5 січня з Генуї і повинен був продовжуватися до 30 квітня. Протягом 117 днів заплановано більш ніж 40 зупинок. Продовження круїзу особливих спотворень не створює, а кількість зупинок було змінено з поправкою на коронавірусну епідемію. Більше двох місяців лайнер успішно «тікав» від інфекцій, які не знаходяться в портах цих країн, де були зафіксовані випадки зараження.

Пасажир MSC Magnifica Михаїл Вальтфогель розмістив ролик на YouTube, в якому розповідав про життя на судні: «Ми знаходимося на лайнері, який самоізолювався від зовнішнього світу. Для нас круїз стартовал у Марселі 6 січня, на той момент слова «коронавірус» ще нікто не чув. Майже весь час ми тікали від зони ураження. За перші два місяці не відвідували країни, де був коронавірус, нас спокійно прийняли на Таїті, острови Паші, острови Кука, потім - у Новій Зеландії».

У середу березня лайнер прибув у місто Хобарт, столицю австралійської Тасманії. Туристи вже стояли на виході, щоб прогулятися по острову, коли капітан оголосив, що пасажирів на берег не зійдуть. Як підкреслив Михайл Вальтфогель, рішення прийняли не місцеві органи влади, а сама MSC Cruises. Компанія вирішила таким чином звести ризики зараження до мінімуму.

До того моменту на борту залишилося приблизно 2,2 тисячі гостей, в основному, французів та італійців, трохи менших німців та іспанців, ще

близько тисячі - обслуговуючий персонал. За словом розповідача, на кораблі було багато людей похилого віку, тому зараження вірусом грозило всіма неприємними наслідками. Команда щодня проводить зустрічі з гостями, капітан детально відповідав на всі питання. Обстановка була спокійна, більшість людей приймало ситуацію як підключення, продовжує вести відпускний образ життя. «Ми вдячні капітану і компанії, розуміючи, що вони виявилися в складній ситуації. Команда робить для пасажирів все можливе, щоб усі були здоровими та сніаами, ідуть усім на зустріч. Навіть дозволили безкоштовно зв'язуватися з рідними, щоб вони не турбувалися», - відзначив турист.

Практично всі круїзні суди у той момент зустрілися з такими проблемами - неможливість нормально продовжувати морський тур, планово пришвартовуватися по маршруту, забезпечувати ефективні карантинні заходи на борту тощо.

Найбільші круїзні компанії Carnival і Princess cruise lines продовжили скасування своїх круїзів до кінця листопада.

"Як і багато інших аспектів життя, подорожі сильно постраждали від пандемії коронавірусу. Визнаючи нашу відповідальність і відданість безпеки і благополуччя наших гостей, членів нашої команди і світової спільноти, Princess Cruises прийняла надзвичайно важке рішення скасувати деякі круїзи і круїзні тури", - повідомляється на сайті компанії.

Експерти туристичної індустрії побоюються, що круїзний бізнес може не оговтатися від коронавірусу - акції круїзних компаній прогнозовано впали. Уряду по всьому світу заборонили нові круїзи на місяці, а деякі рейси були припинені як мінімум до грудня року.

3.2 Вихід круїзного туризму із кризи

Карантин, введений для більшості європейських країн у зв'язку з пандемією коронавірусу, поставив під сумнів круїзний сезон 2020 року в чорноморських пасажирських портах. Адміністрації портів Стамбула, Трабзона, Констанци та Варни вже отримують листи від туроператорів щодо

скасування круїзних заходів, запланованих на травень-червень. Подібна ситуація склалася в Одесі, де скасовано скасування 3 з 11 океанських лайнерів, задекларованих під іноземним прапором, та скасовано 27 заходів щодо річкових суден. Все ж, попри закриті кордони та порушені транспортні зв'язки між країнами, глобальне туристичне товариство залишається активним.

Як доказ цьому було проведення четвертого засідання Чорноморської робочої групи з круїзного туризму (засідання Чорноморської робочої групи MedCruise) 5 травня на онлайн-конференції. Модератором конференції виступив Айрам Діас Пастор - президент Асоціації середземноморських та чорноморських круїзних компаній MEDCRUISE та директор MEDCRUISE для Чорноморського регіону Теодор Патрік. Одеське відділення Адміністрації морських портів України на конференції представляли Денис Карпов, заступник начальника управління ДП АМПУ, та Юлія Стріх, заступник начальника управління закордонних справ.

Під час засідання робочої групи, зокрема, було відзначено, що світова круїзна індустрія була однією з галузей промисловості, яка найбільше постраждала від пандемії коронавірусу. На сьогодні майже всі круїзні лінії припинили роботу на кілька місяців. Середня вартість круїзних суден з кожним днем стає дедалі нижчою, і гіганти в сфері судноплавства зазнають великих втрат. У Чорноморському регіоні, де цього року прогнозувався прорив у круїзному судноплавстві, після вимушеного п'ятирічного перерви, вплив пандемії особливо гострий.

Враховуючи ці обставини, учасники домовились відкласти 56-ту Генеральну асамблею MedCruise, яка мала відбутися наприкінці травня на узбережжі Коста-Брава (Іспанія). Одночасно планується проведення всіх основних заходів Генеральної Асамблеї у форматі конференції Skype: пленарні засідання, адресні сесії, переговори з представниками круїзних ліній тощо.

Крім того, до порядку денного зустрічі була включена актуальність виставки Seatrade Cruise Med 2020, яка має відбутися в середині вересня в Малазі (Іспанія). Враховуючи скасування головного глобального форуму цього року для круїзної галузі Seatrade Cruise Global 2020 (запланованого на квітень), основні гравці ринку поклали великі надії на виставку в Іспанії. Однак складна епідеміологічна ситуація в більшості країн континенту, закриття кордонів та припинення повітряних перевезень щодня зменшують ймовірність цієї події.

Як зазначив у своєму коментарі президент MedCruise, ситуація змінюється майже щодня, і ми можемо з високим ступенем впевненості припустити, що міжнародні кордони Іспанії будуть закриті до кінця літа.

За словами Ейрама Діаза Пастора, ситуація ускладнюється тим, що ставилася під сумнів участь у Seatrade Cruise Med 2020 представників основних круїзних компаній світу, яка повинна надходити із США, Великобританії, Франції, Італії та Німеччини. Ці країни ще не оголошували про скасування карантинних обмежень. Тому перед секретаріатом асоціації MedCruise завдання: провести необхідні консультації з усіма зацікавленими сторонами в кінці травня та визначити доцільність проведення виставки Seatrade Cruise Med 2020.

Як окремий пункт порядку денного учасники VI засідання Чорноморської робочої групи обговорили ситуацію в Чорноморському регіоні та домовились, що виконавча дирекція Medcruise, члени Чорноморської робочої групи, разом з представниками інших портів учасник асоціації об'єднає зусилля з відновлення судноплавства. після скасування карантину.

Для реалізації цього рішення в Асоціації Medcruise буде створений комітет експертів, сказав Д. Карпов. Комітет буде виконувати функції комунікатора між круїзними лініями та пасажирськими портами в регіоні. Експерти відстежуватимуть ситуацію з карантинном у конкретних прибережних містах, аналізуватимуть ефективність заходів безпеки,

вживаних владою стосовно вимог круїзного бізнесу. Поле зору включатиме, насамперед, умови роботи сервісних компаній, закладів культури та екскурсійних служб. Таким чином, кожен член Чорноморської робочої групи буде сприяти отриманню об'єктивної інформації про ситуацію в круїзних портах під час пандемії та на всіх етапах карантину.

Як зазначав далі Д. Карпов, VI засідання Чорноморської робочої групи пройшло в атмосфері помірного оптимізму, чому сприяв той факт, що туроператори не поспішають оголошувати про скасування затверджених круїзних програм у наступному майбутньому. Наприклад, сьогодні в Одеському порту є 19 запитів на круїзні події наступного року та 10 запитів на сезон 2022 року.

Також, цікаву спробу піднятися з дна кризи та показати клієнтам, що круїзний туризм жив, зробила німецька компанія TUI Cruises. Вони зробили тури "в нікуди". Круїзний лайнер відправляється з побережжя, курсує кілька днів по морю і повертається назад. TUI Cruises планує розширити морські екскурсії до семи днів, демонструючи туристичні види на побережжі Норвегії, Швеції та Фінляндії.

Кількість пасажирів обмежено, камери з тепловізорами щоденно слідкують за температурою туристів, на борту є тести на COVID-19, а також маски, зобов'язані носити навіть у ліфтах і коридорах. Формат "все включено" залишається, однак на шведських столах страви та напої складають офіціанти.

ЄС виділить 375 млрд євро на відновлення туристичної галузі в країнах-членах Євросоюзу після пандемії коронавірусу.

"Євросоюз оцінив у 255 млрд. Євро допомогу державам-членам об'єднань, необхідних для відновлення туристичної рефракції після коронавірусу. Ще близько 120 млрд. Є додатковими інвестиціями, які

повинні допомогти підприємцям передати діяльність у сфері туризму", - повідомив виконавчий директор Європейської туристичної комісії (ETC)) Едуардо Сантандер.

Він додав, що через карантинні міри та обмеження за пересеченням кордонів, підрядних странами ЄС для попередження поширення коронавірусу, туризму на континентах скорочується початок до нуля, а зараз приблизно до 10% від попереднього обсягу.

“Связанные с туризмом отрасли также пострадали от этих мер. От круизных линий до туроператоров и авиакомпаний, все несут огромные убытки, которые составляют от 45% для авиаперевозчиков до 70% для отелей и ресторанов”, - пояснив Сантандер.

За його оцінкою, якщо обмеження продляться ще кілька місяців, може бути втрачено до 10 мільйонів робочих місць. Особливо сильно може постраждати Португалія, Італія, Іспанія та Греція.

Але не всі чекають допомоги. Наприклад, для виправлення ситуації великі компанії найняли експертів, які розробляли нові стандарти безпеки все літо. Вони були схвалені американськими регулюючими органами охорони здоров'я і 1 листопада випустили поетапний план повернення на круїзні судна. Одним з головних пунктів є тестові польоти з обмеженою кількістю пасажирів-добровольців. На даний момент немає дати або умов для таких рейсів, але компанії вже набирають добровольців із США.

Гіганти круїзних суден намагалися виправити ситуацію. Для цього вони найняли групу експертів, які протягом літа розробляли рекомендації щодо охорони здоров'я для відновлення подорожей через Інтернет. До вересня група підготувала звіт із 74 пунктів, який включав: обов'язкові тести та режим маски, менше пасажирів та більше медичного персоналу, нові вентиляційні системи з покращеними фільтрами та менші відстані.

Рекомендації були направлені до Центрів США з контролю та профілактики захворювань (CDC). Службовці охорони здоров'я відповіли компаніям і, виходячи з цих рекомендацій, опублікували поетапний план

перенаправлення у водах США Початок 1 листопада: Крок 1. Тільки члени екіпажу можуть сісти на борт після того, як вони пройшли тестування на коронавірус.

Етап 2. Тестові польоти з волонтерами, які будуть виконувати функції пасажирів.

Етап 3. CDC розробляє остаточні рекомендації на основі результатів перших двох етапів.

Етап 4. Повний запуск пасажирських рейсів, виходячи з рекомендацій третього пункту.

В даний час конкретна дата встановлюється лише для першого етапу. У той же час, представники CDC можуть скасувати експеримент на будь-якому етапі та знову заборонити круїзи принаймні до листопада наступного року.

Один з найбільших круїзних операторів, Royal Caribbean, вже повністю готується до другого етапу. У ніч на 11 листопада вони створили офіційну сторінку реєстрації та групу у Facebook для потенційних волонтерів. У перші години звернулось понад десять тисяч людей.

Наступного дня стало відомо, що перша спроба перетнути Карибське море зазнала невдачі. Кілька пасажирів SeaDream отримали позитивний результат на коронавірус під час поїздки, хоча всі тести отримали негативний результат до вильоту. Через це корабель повернувся до порту Барбадос. Але, незважаючи на цей випадок, вранці 13 листопада кількість добровольців для тестового польоту на сторінці Королівських Карибських островів перевищила 20 тисяч.

63-річний пожежник у відставці Колін Гекст готовий щомиті вирушити в круїз зі своєю 62-річною дружиною. "Я горя від нетерпіння. Ми обидва дуже активні і здорові, і я не боюся заразитися". Хекст каже, що він прочитав усі нові рекомендації CDC щодо круїзів і впевнений, що компанії зможуть все це забезпечити.

Висновки до 3 розділу:

Круїзна індустрія є найбільш швидкозростаючим сектором туристичної індустрії, за останні 5 років зростання попиту складає 20,5%. У 2017 році круїз здійснив близько 26,7 мільйона людей, тоді як близько 28,5 мільйона пасажирів вирішили здійснити круїз у 2018 році.

Нажаль, з початку пандемії круїзні лайнери стали одними з головних осередків поширення коронавірусу.

Раптово поширена коронавірусна інфекція і введені в зв'язку з нею обмежувальні заходи перервали подорожі і робочі поїздки мільйонів людей по всьому світу. Однак застрягти в морі - ще більш незвичайна проблема, ніж застрягти в іноземній аеропорту. Для пасажирів десятків круїзних лайнерів по всьому світу їх довгоочікувану відпустку перетворився на справжній кошмар.

Обмежений простір круїзних лайнерів, на якому на тривалий період компактно розташувалися сотні або навіть тисячі людей, виявилось ідеальним середовищем для поширення вірусу.

Експерти туристичної індустрії побоюються, що круїзний бізнес може не оговтатися від коронавірусу - акції круїзних компаній прогнозовано впали. Уряду по всьому світу заборонили нові круїзи на місяці, а деякі рейси були припинені як мінімум до грудня року.

Але для виходу з кризи вже було застосовано або будуть застосовані такі методи:

ЄС виділить 375 млрд євро на відновлення туристичної галузі в країнах-членах Євросоюзу після пандемії коронавірусу.

Але не всі чекають допомоги. Наприклад, для виправлення ситуації великі компанії найняли експертів, які розробляли нові стандарти безпеки все літо. Вони були схвалені американськими регуляторами охорони здоров'я і 1 листопада випустили поетапний план повернення на круїзні судна. Одним з основних пунктів тестові польоти з обмеженою кількістю пасажирів-добровольців. Наразі немає дати або умов для таких рейсів, але компанії вже набирають добровольців із США.

Також цікаву спробу вибратися з дна кризи та показати клієнтам, що круїзний туризм живий, зробила німецька компанія TUI Cruises. Вони гастролювали "в нікуди". Круїзне судно залишає узбережжя, пливе кілька днів морем і повертається назад. TUI Cruises планує продовжити морські екскурсії до семи днів, показуючи туристичний вид на узбережжя Норвегії, Швеції та Фінляндії.

ВИСНОВКИ

Перевезення людей водою було відомо з давніх часів. Найбільший розквіт морських та річкових подорожей припав на Середні століття. Засновниками морських експедицій у середні віки були ірландські ченці. Відомий мореплавець 6 століття. традиційно Святий Брендан є покровителем Ірландії. Про його подорожі написані саги. Плавання Сен-Брендан одним із перших показав європейцям шлях на захід через океан. Жителі Скандинавії та півострова Ютландія відіграли важливу роль у розвитку морських подорожей. Французи їх називали норманами. Нормани мали найкращі річкові човни, але вони не перевищували тридцяти метрів у довжину і чотирьох метрів у ширину. Майбутній програм водного транспорту пов'язаний з морськими експедиціями в нашу епоху. Грандіозні географічні відкриття, нові морські торгові шляхи, - всі ці фактори призвели до появи на світовій карті головних морських держав: Іспанії, Португалії, Голландії, влада яких базувалася на водному транспорті. Винайдення пари стало значним поштовхом у розвитку річкових та морських суднів.

Сучасний водний транспорт залежно від сфери послуг поділяється на морський та річковий. Водні судна, пов'язані з морським транспортом, забезпечують міжнародне, міжміське та прибережне судноплавство. Під міжнародним морським сполученням розуміється перевезення пасажирів та вантажів за межі країни та за її межами; перевезення на великі відстані включають рейси між портами країни, коли морські судна перебувають у відкритому морі; Каботажні рейси здійснюються вздовж узбережжя між портами без виходу у відкрите море. Судна річкового флоту здійснюють

перевезення пасажирів і вантажів внутрішніми водними шляхами, до яких належать річки, озера, великі водосховища, канали..

У 21 столітті круїзна індустрія стала найбільш динамічним сектором туристичної галузі. Круїзний туризм належить до особливих видів туризму, оскільки це дуже трудомісткий і капіталомісткий вид туризму, що поєднує різні види туризму: рекреаційний, спортивний, медико-оздоровчий, пізнавальний. Під круїзом слід розуміти подорож водним транспортом, яка включає берегові екскурсії, оглядові екскурсії портовими містами, а також різноманітні розваги на борту морських та річкових лайнерів.

Морський круїз: подорож, як правило, по замкнутому колу з радіальними поїздками з портів углиб країни.

У світі існує понад 150 морських круїзних компаній: грецька, італійська, іспанська, американська, датська, норвезька. Найвідоміші перевізники в галузі океанських круїзів це карнавальні круїзні лінії, Celebrate Cruises, Royal Caribbean International, Princess Cruises, Costa Cruises, Norwegian Cruise Lines. З кожним роком кількість круїзних компаній збільшується, оскільки збільшується кількість туристів, зацікавлених у круїзах. У 1980 р. На морських круїзах було 1,5 млн. Туристів, у 1993 р. 4,5 млн., У 1996 р. 6,5 млн., У 2003 р. 9 млн., У 2006 р. Ця цифра сягнула 12 млн. Туристів. З початку 1980-х років кількість круїзних суден збільшується. У 1985 р. Було 120 морських круїзів, у 1994 р. 175, у 2003 р. 327, а в 2006 р. Кількість морських круїзів становила 387. Відбувається не тільки кількісний, але і якісний ріст круїзних і морських кораблів. Круїзи, як і готелі, оцінюються на основі ряду критеріїв, після чого їм присвоюється певна кількість зірок. Використовуються такі критерії: корабель та його обладнання, стан кабін, харчування, обслуговування, розважальні програми, спектр додаткових послуг на борту.

Круїзи по внутрішніх водних шляхах (річки, озера, канали) називаються річковими круїзами. Річкові та озерні подорожі більш розвинені

в країнах, багатих на судноплавні річки. Річкові круїзи можна здійснювати в одному напрямку або мати круговий маршрут. Річкові круїзні маршрути залежно від транспортних умов, їх тривалості та тривалості, якості послуг, що надаються, поділяються на транспортні, туристичні, туристичні відвідування. Транспортні шляхи забезпечують транспортне сполучення між окремими населеними пунктами та роботою, як правило, за раніше опублікованим графіком. Річкові судна, що експлуатують транспортні шляхи, здійснюють транзитний (понад 400 км), місцевий (менше 400 км), приміський та міжміський туристичний транспорт. Транспортні шляхи також включають поромні та поромні. Туристичний транспорт організований традиційними та спеціальними маршрутами тривалістю більше 24 годин. Пішохідні екскурсійні маршрути це транспорт туристів, що триває менше доби, загалом міжміські та приміські річкові маршрути. Річковий круїзний туризм в Україні більш розвинений.

У березні 2020 року подорож круїзних суден було заборонено через пандемію коронавірусу. На той час сотні пасажирів та членів екіпажу були заражені на океанських лайнерах по всьому світу, а понад 60 людей загинули. Круїзна індустрія зазнала мільярдних збитків. У серпні кілька європейських компаній намагалися відновити поїздки, але постійно стикалися з спалахами коронавірусу. Після цього ще більше країн закрили свої порти для круїзних суден.

Станом на листопад 2020 року розробляється багато стратегій по виходу з кризи круїзного туризму. Від грошової допомоги до створення спеціальних "карантинних" круїзів для підтримки галузі.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Александрова А.Ю Економіка і територіальна організація міжнародного туризму. - М, 1996.
2. Биржаков М.Б. Введення в туризм. - СПб., 2001.

3. Биржаков М.Б., Никіфоров В.І. Індустрія туризму: Перевезення. - СПб., 2001.
4. Волков Ю.Ф. Введення в готельний та туристичний бізнес. - Ростов н/Д: Фенікс, 2003.
5. Осипова О.Я. Транспортне обслуговування туристів. - М: Академія, 2006.
6. Сенін В.С Організація міжнародного туризму: Підручник. - М: Фінанси і статистика, 2003.
7. Соколова М.В. Історія туризму. - М: Академія, 2004.
8. Чудновський А.Д, Жукова М.А. Менеджмент туризму. - М., 2002.
9. Економіка і організація туризму: міжнародний туризм / Під ред. І.А. Рябової, Ю.В. Забаєва, О.Л. Драчевой. - М: КНОРУС, 2005.
10. Федорченко В. Словник-довідник туристських термінів / В.Федорченко, І.М. Мініч. К.: Дніпро, 2000. 156 с.
11. Самарцев Є. Україна може стати серйозним гравцем на світовому ринку морських круїзів / Є.Самарцев // <http://www.ukurier.gov.ua>.
12. Жигунов Э.А. Проблемы развития круизного туризма в Северо-Западном регионе / Э.А. Жигунов, С.Д. Градина // Туризм на Северо-Западе России: развитие и инвестиции: Сб. тезисов докладов и выступлений на междунар. науч.-практ. конф. 2-3 апреля 2002 г. г.Санкт-Петербург. СПб: НИИ химии СПбГУ, 2002. С.94-98.
13. Седых Н.П. Морской и речной круизный туризм. Состояние и перспективы развития на акваториях Ленинградской обл. / Н.П. Седых, А.А. Березкин // Там само. С.55-57.
14. Оркин Л. К вопросу о перспективах развития круизного туризма в Санкт-Петербурге / Л.Оркин / Там само. С.152-153.
15. Грибанова С.В. З історії організації екскурсій Київським навчальним округом (кінець ХІХ – поч. ХХ ст.) / С.В. Грибанова // Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти: Зб. наук. ст. К.: Ін-т туризму федерації профспілок України, 2002. С. 140-160.

16. Федорченко В. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. пос. / В. Федорченко, О. Костюкова, Т. Дьорова, М. Олексійко. К.: Кондор, 2004. 166 с.
17. Федорченко В. Історія туризму в Україні: Навч. пос. / В. Федорченко, Т. А. Дьорова. К.: Вища школа, 2002. 195 с.
18. Гарбар Г. А. Розвиток соціокультурного інституту гостинності в українському туризмі 60-80-х рр. ХХ ст. (на мат. Миколаївської обл.): Монографія / Г. Гарбар. Миколаїв: Вид-во Південнослов'янського ін-ту Київського славістичного ун-ту, 2007. 267 с.
19. Попович С. І. Соціально-економічні передумови розвитку туризму в Україні та поширення його інфраструктури в 60 – першій половині 80-х рр. (на прикладі системи профспілкового туризму) / С. І. Попович // З історії вітчизняного туризму: Зб. наук. ст. К.: Ін-т туризму федерації профспілок України, 1997. С. 115-126.
20. Зінченко В. А. Молодіжний туризм в Українській РСР у 70-80-х рр. ХХ ст. (на основі діяльності «Супутника»): дис... канд. іст. наук. Донецьк, 2003.
21. Отчет о работе Бюро молодежного туризма ЦК ЛКСМ Украины в 1973 г. // Центральний державний архів громадських об'єднань України. Ф. 7. Оп. 20. Спр. 1142. Арк. 1-46.
22. Альманах туристичної фірми «САМ» «Україна» – <http://www.SAM.ua>.
23. Центр Транспортних Стратегій
https://cfts.org.ua/news/2020/08/05/mezhdunarodnaya_morskaya_organizatsiya
24. Морський туризм в Україні <http://gess-tour.com/kruiz>.
25. Лідери круїзного туризму у світі <https://inflightcruises.com/>
26. US National Library of Medicine, National Institutes of Health
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7233452/>, 20.03.2020
27. World Economic Forum <https://www.weforum.org/agenda/2020/11/impact-coronavirus-pandemic-cruise-ships/>, 06.11.2020

28. CLIA Global <https://cruising.org/cruise-industry-covid-19-facts-and-resources>